

DMG ÚAP

verze 4.11

2012/10

Datový model pro digitální zpracování sledovaných jevů územně analytických podkladů v GIS

Příručka uživatele

Královéhradecký kraj

Pardubický kraj

Středočeský kraj

Jihočeský kraj

Kraj Vysočina

zpracovatelé

Hydrosoft Veleslavín, s.r.o.
U Sadu 13, 162 00 Praha 6
Ing. Jindřich Poláček, Mgr. Josef Beneš,
Ing. arch. Vlasta Poláčková
tel./fax +420 220 611 045
<http://www.hv.cz>

hydrosoft®
Veleslavín

Laboratoř GIS (CIT-GIS)
ČVUT, Fakulta architektury
Thákurova 7, 166 34 Praha 6
prof. Ing. arch. Karel Maier, CSc., Ing. Filip Drda,
Ing. Jiří Čtyroký, Ing. arch. Jakub Vorel,
Ing. Eva Buriánová, Ing. arch. Petr Klápště
tel./fax +420 233 051 111
<http://gis.cvut.cz>

OBSAH

1.	Úvod	9
1.1.	Vybrané informace o pořizování ÚAP dle nového stavebního zákona	9
1.2.	Jednotný datový model pro zpracování sledovaných jevů v GIS	10
1.2.1.	Potřeba jednotného logického datového modelu	10
1.2.2.	Surová a referenční data, pasporty údajů o území	11
1.3.	Vazba mezi ÚAP a ÚP obcí	11
2.	Obecný popis datového modelu DMG ÚAP	13
2.1.	Obsahová stránka modelu	13
2.1.1.	Údaje o území od jednoho centrálního poskytovatele	13
2.1.2.	Údaje o území od většího počtu poskytovatelů	14
2.1.3.	Jevy získávané průzkumem	14
2.1.4.	Poznámky k podrobnosti DMG ÚAP	14
2.2.	Formální stránka modelu	14
2.2.1.	Jevy vyhlášky	15
2.2.2.	Jevy datového modelu	16
2.2.3.	Vektorové vrstvy GIS a jejich atributy	16
2.2.4.	Domény povolených hodnot atributů	17
2.3.	Standardně používané atributy	17
2.3.1.	Unikátní identifikátory	17
2.3.2.	Časový horizont	17
2.3.3.	Atributy typu „vydal“	17
2.3.4.	Názvy	18
2.3.5.	Nepovinný standardní atribut „Poznámka“	18
2.3.6.	Nepovinný standardní atribut „Pasport_Id“	18
2.4.	Specifické informace	18
2.4.1.	Konvence použita v názvech vrstev GIS	18
2.4.2.	Přístup k záměrům	19
2.4.3.	Sledování zdroje dat u ochranných pásem	19
3.	Vzorové datové struktury	20
4.	Komentář k referenčním příručkám	21
4.1.	Popis kompletní referenční příručky	21
4.1.1.	Základní řazení informací	21
4.1.2.	Informace o jevu datového modelu	21
4.1.3.	Informace o vrstvě GIS	22
4.1.4.	Informace o popisném atributu	22
4.1.5.	Informace o doméně	23
5.	Komentář k datové struktuře vybraných jevů ÚAP – Jevy A	24
5.1.	A001 – zastavěné území	24
5.2.	A002, A003 - plochy výroby, plochy občanského vybavení	24
5.2.1.	JDM – Současné využití území	24
5.3.	A004 - plochy k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území	25
5.4.	Společné poznámky k památkové ochraně	25
5.4.1.	Centrální evidence	25
5.4.2.	Poskytovatelé údajů o památkové ochraně	26
5.4.3.	Informace o dokumentech zakládajících památkovou ochranu	26
5.5.	A005 až A007 – památkové rezervace a pam.zóny (i krajinné) a jejich OP	26
5.6.	A008 – nemovitá kulturní památka (soubor), včetně ochranného pásma	27
5.7.	A009, A010 – nemovitá (nár.) kult. památka, památka UNESCO včetně OP	27
5.8.	A013 až A015 – stavby a soubory významné architektonicky, historicky, jako dominanty	27
5.9.	A019 – místo významné události	27
5.10.	A021 – územní systém ekologické stability	28
5.11.	A022 – VKP registrovaný, pokud není vyjádřen jinou položkou	28
5.12.	A023 – VKP ze zákona, pokud není vyjádřen jinou položkou	29
5.13.	Společné poznámky k jevům ochrany přírody evidovaným v ÚSOP	29
5.13.1.	Centrální evidence	29
5.13.2.	Poskytovatelé údajů evidovaných v ÚSOP	29
5.13.3.	Informace o dokumentech zakládajících ochranu přírody evidovanou v ÚSOP	29
5.14.	A026 – chráněná krajinná oblast včetně zón	29
5.15.	A027, A028, A029, A031 – (národní) přírodní rezervace a památky	30
5.16.	A032 – památné stromy	30
5.17.	A036 – lokality výskytu zvl.chr.druhů rostlin a živočichů s nár.význ.	30

5.18.	A037 až A039 – lesy ochranné, zvláštního určení, hospodářské	30
5.19.	A040 – vzdálenost 50 m od okraje lesa	30
5.20.	A041 – bonitovaná půdně ekologická jednotka (BPEJ).....	31
5.21.	A042 – hranice biochor	31
5.22.	A043 – investice do půdy za účelem zlepšení půdní úrodnosti	31
5.23.	A044 – vodní zdroj povrchové, podzemní vody vč. ochranných pásem	32
5.24.	A045 – chráněná oblast přirozené akumulace vod	32
5.25.	A046 – zranitelná oblast	32
5.26.	A047 – vodní útvar povrchových, podzemních vod.....	33
5.27.	A048 – vodní nádrž	33
5.28.	A049 – povodí vodního toku, rozvodnice.....	33
5.29.	A050,A051 – záplavové území, aktivní zóna záplavového území	34
5.30.	A054 – objekt/zařízení protipovodňové ochrany	34
5.31.	A055 – přírodní léčivý zdroj, zdroj přírodní minerální vody včetně OP	35
5.32.	A056 – lázeňské místo, vnitřní a vnější území lázeňského místa.....	35
5.33.	A057 – dobývací prostor.....	35
5.34.	A059 – chráněné území pro zvláštní zásahy do zemské kůry.....	36
5.35.	A060 – ložisko nerostných surovin	36
5.36.	A061 – poddolované území	36
5.37.	A062 – sesuvné území a území jiných geologických rizik	36
5.38.	A063 – staré důlní dílo	37
5.39.	A064 - staré zátěže území a kontaminované plochy (SEZ).....	37
5.40.	A065 - oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší	38
5.41.	A067 - úpravny vody	40
5.42.	A069 - ČOV.....	40
5.43.	A068, A070 – vodovodní a kanalizační síť včetně ochranného pásma	40
5.44.	A071 - výroba elektřiny včetně ochranného pásma	41
5.45.	A072 – elektrická stanice včetně ochranného pásma	41
5.46.	A073 – nadzemní a podzemní vedení elektrizační soustavy včetně OP	41
5.47.	A074 – technolog. objekt zásobování plynem vč. ochr. a bezp. pásma.....	41
5.48.	A075 - vedení plynovodu včetně ochranného a bezpečnostního pásma.....	41
5.49.	A076 – technolog. objekt zásobování jinými produkty vč. ochr. pásma.....	42
5.50.	A077 - ropovod včetně ochranného pásma	42
5.51.	A078 - produktovod včetně ochranného pásma.....	42
5.52.	A079 – technologický objekt zásobování teplem	42
5.53.	A080 – teplovody	42
5.54.	A081 - elektronické komunikační zařízení včetně ochranného pásma	43
5.55.	A082 - komunikační vedení včetně ochranného pásma.....	43
5.56.	A083 - jaderné zařízení	43
5.57.	A084 – objekty/zařízení ze skupiny A,B s umístěnými nebezp. látkami.....	43
5.58.	A085 - skládka včetně ochranného pásma	43
5.59.	A086 - spalovna včetně ochranného pásma.....	43
5.60.	A087 - zařízení na odstraňování nebezpečného odpadu vč. ochr. pásma	44
5.61.	A088 až A093 – dálnice, silnice a ostatní pozemní komunikace včetně OP	44
5.62.	A095, A096 – železniční dráha celostátní a regionální vč. ochr. pásma.....	44
5.63.	A096 - koridor vysokorychlostní železniční trati	44
5.64.	A102 - letiště včetně ochranných pásem	44
5.64.1.	JDM – letiště včetně ochranných pásem	44
5.64.2.	JDM – letecké koridory	45
5.65.	A103 - letecká stavba včetně ochranných pásem.....	45
5.66.	A104 - vodní cesta	45
5.67.	A106 - cyklostezka, cyklotrasa, hipostezka a turistická stezka.....	46
5.68.	A107 - objekt důležitý pro obranu státu včetně ochranného pásma	46
5.69.	A109 - vymezené zóny havarijního plánování.....	46
5.70.	A112 - objekt důležitý pro plnění úkolů Policie České republiky.....	46
5.71.	A114 - jiná ochranná pásma.....	46
5.72.	A115 - ostatní veřejná infrastruktura.....	46

5.73.	A116 – počet dokončených bytů k 31.12. každého roku	47
5.74.	A117 – zastavitelné plochy (a plochy přestavby a plochy změn v krajině).....	47
5.74.1.	JDM – plochy změn dle územního plánu	47
5.74.2.	JDM – plochy změn dle ZÚR.....	47
5.74.3.	Použité kategorie způsobu využití	47
5.75.	A118 – jiné záměry.....	48
5.75.1.	„Veřejné prospěšné zájmy“ dle ÚP a ZÚR	48
5.75.2.	Územní rezervy dle ÚP a ZÚR	49
5.75.3.	Nadmístní záměry ÚP v oblasti technické a dopravní infrastruktury.....	49
5.75.4.	Záměry ZÚR v oblasti technické a dopravní infrastruktury	49
5.75.5.	Významné oborové záměry	49
5.75.6.	Ostatní „jiné“ záměry	50
5.76.	A119 – další dostupné informace	50
6.	Komentář k datové struktuře vybraných jevů ÚAP – Jevy B.....	51
6.1.	B001 až B003 – vývoj počtu obyvatel a jeho věkové složení	51
6.2.	B004,B005 – složení obyvatelstva podle vzdělání	51
6.3.	B006 – sídelní struktura.....	51
6.4.	B007 – ekonomická aktivita obyvatelstva podle odvětví.....	52
6.5.	B008 – míra nezaměstnanosti.....	52
6.6.	B009,B010 – vyjíždějící a dojíždějící do zaměstnání a škol	53
6.7.	B011 – výstavba domů a bytů	53
6.8.	B012,B013,B016 – struktura bytového fondu a stavby pro rodin. rekreaci	53
6.8.1.	Tabulka BytFond_d	54
6.8.2.	Tabulka DomFond_d.....	54
6.8.3.	Tabulka SRI_d	55
6.9.	B014 – místně obvyklé nájemné.....	55
6.10.	B015 – rekreační oblasti s celoročním a sezónním využitím.....	55
6.11.	B017 – kapacita a kategorie ubytovacích zařízení	55
6.12.	B018 – lázeňská místa a areály.....	55
6.13.	B019-B021 – napojení obyvatel na veřejný vodovod, plynovod, kanalizaci.....	56
6.14.	B022-B025, B027-B030 – druhy pozemků a z nich odvozené informace	56
6.15.	B026 - podíly tříd ochrany v jednotlivých katastrálních územích	56
6.16.	B031 – stupeň přirozenosti lesních porostů	56
6.17.	B032 – hranice přírodních lesních oblastí	57
6.18.	B033 – hranice bioregionů a biochor	57
6.19.	B034 – hranice klimatických regionů	57
6.20.	B035 - počet obcí a obyvatel v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší	58
6.21.	B036 - hodnoty imisního znečištění životního prostředí a jejich vývoj	58
6.22.	B037 – další dostupné informace	58
7.	Závěr.....	59
	Přílohy.....	60

Přehled příloh :

Příloha č. 1 k vyhlášce č. 500/2006 Sb.

**Přehled jevů vyhlášky,
kde došlo ve verzi 4.11 k významnějším změnám oproti verzi 4.0**

- **Jevy skupiny A**
 - A019
 - A032
 - A048
 - A050
 - A075
 - A102
 - A104
 - A107
 - A115
 - A117
 - A118

- **Jevy skupiny B (týká se pouze ÚAP krajů)**
 - B031
 - B034

Stručný souhrnný komentář k jednotlivým verzím DMG ÚAP :

Verze 1.0 (2007/05)

Ve verzi 1.0 DMG ÚAP jsme shrnuli své dosavadní zkušenosti s daty používanými v územním plánování. Vzhledem k velmi krátkému termínu, který byl k vytvoření datového modelu stanoven, jsme se přitom **soustředili především na jevy uvedené v tabulce A** přílohy č.1 vyhlášky č. 500/2006 Sb., tj. na „jevy pro územně analytické podklady **obcí**“, jejichž digitální zpracování bylo třeba sjednotit co nejdříve.

Verze 2.0 (2007/11)

Ve verzi 2.0 DMG ÚAP jsme se soustředili na **podrobné dopracování jevů uvedených v tabulce B** přílohy č.1 vyhlášky č. 500/2006 Sb., tj. na „jevy pro územně analytické podklady **kraje**“.

Tato verze tedy představuje konečné zpracování celého datového modelu DMG ÚAP na základě dosavadních dlouholetých zkušeností jeho autorů. Zpracování ÚAP nicméně přináší do územního plánování kvalitativně novou situaci, kdy je do pravidelného a závazného poskytování dat zapojeno mnohem více subjektů než dříve. Již s vydáním verze 2.0 jsme proto upozornili, že model bude nutné v budoucnu upřesňovat na základě praktických zkušeností s konkrétními daty poskytovatelů a to zvláště u těch jevů, kde je spektrum poskytovatelů široké a nesourodé (např. oblast technické infrastruktury).

Verze 3.0 (2008/08)

Verze 3.0 DMG ÚAP se **opět soustředila především na jevy uvedené v tabulce A vyhlášky**. Promítli jsme sem zkušenosti s konkrétními daty poskytovatelů, které jsme získali vlastní praxí a o které se s námi podělili zpracovatelé ÚAP z ORP používající tento datový model. Výsledkem byly úpravy, které usnadňují uložení reálné poskytovaných dat do DMG ÚAP.

Pro jevy tabulky B (krajské) přinesla verze 3.0 změn méně. Bylo sice zřejmé, že pro tuto skupinu jevů bude ještě v DMG ÚAP nutné realizovat změny týkající se dat poskytovaných ČSÚ. Tyto změny však nebyly podstatné pro zpracování ÚAP na úrovni ORP a nechtěli jsme kvůli nim vydání verze 3.0 odkládat.

Verze 4.0 (2010/04)

Verze 4.0 je věnována **především dokončení úprav DMG ÚAP pro jevy uvedené v tabulce B vyhlášky**. Do datového modelu byly promítnuty datové struktury projednávané v období let 2008-2009 s ČSÚ, který je poskytovatelem podstatné části krajských dat ÚAP. Jedná se i o položky, které sice ČSÚ dosud běžně neposkytuje, které ale považujeme za užitečné a ČSÚ je buď schopen poskytnout je již dnes na vyžádání nebo možnost jejich poskytování v budoucnu nevyloučil.

Z hlediska jevů tabulky A vyhlášky je nejvýznamnější přidání 3 nových vrstev (1x A048, 2x A119). Pro již dříve zpracované jevy tabulky A přináší verze 4.0 pouze drobné změny reagující na některé připomínky uživatelů modelu. Většinou se jedná o doplnění atributů nebo úpravu domén povolených hodnot v reakci na reálný obsah poskytovaných dat.

Verze 4.1 (2012/06)

Verze 4.1 **reaguje na připomínky uživatelů získané v období od vydání verze 4.0.**

Většinou jde o doplnění datové struktury o prvky, které uživatelé ve verzi 4.0 postrádali. V některých případech jsme také byli nuceni reagovat na změny v legislativě a předpisech, jako například při nahrazení dosud sledovaných nádrží SVP nově sledovanými nádržemi LAPV.

Jmenovitě bychom chtěli upozornit na rozšíření datové struktury vztahující se k jevům vyhlášky A117, A118. Toto rozšíření nyní umožňuje ukládat do DMG ÚAP již veškerou informaci obsaženou ve standardních datech územního v rozsahu daném metodikou MINIS.

Za samostatnou zmínku stojí také úpravy v datové struktuře vztahující se k jevům vyhlášky A115, A118, při kterých byly zjednodušeny a sjednoceny kategorie používané v doménách charakterizujících jednotlivé druhy infrastruktury. Tyto jevy také mohou nyní být sledovány podle potřeby v libovolném typu grafiky (body, linie, plochy).

Došlo i k určitým změnám v umístění vrstev do tématických adresářů. Nejvýznamnější je zavedení nového tématického adresáře „Zamery“ pro umístění poměrně rozsáhlého počtu vrstev vztahujících se k jevu vyhlášky A118.

Verze 4.11 (2012/10)

Verze 4.11 se liší od verze 4.1 pouze opravením několika drobných nesrovnalostí, na které upozornili uživatelé.

Seznam základních součástí DMG ÚAP

- **Příručka uživatele**

obsahuje základní instrukce pro uživatele DMG ÚAP a vysvětlující komentář k datové struktuře vybraných jevů.

- **Referenční příručka stručná**

obsahuje kompletní přehled datové struktury jednotlivých GIS vrstev DMG ÚAP.

- **Referenční příručka kompletní**

obsahuje kompletní popis datového modelu DMG ÚAP, kde uživatel nalezne kromě datové struktury GIS vrstev i další informace týkající se jednotlivých jevů ÚAP (definice jevů a jejich právní základ, známé zdroje dat,).

- **Založené datové struktury modelu**

Uživatelům jsou k dispozici prázdné založené datové struktury datového modelu ve formátu SHP u nás nejrozšířenějšího GIS systému „ArcGIS“. Formát SHP dnes v praxi funguje jako neoficiální výměnný formát pro základní data GIS a prakticky všechny významnější programy GIS jsou schopny datovou strukturu modelu z tohoto formátu importovat.

- **Webový portál na adrese „<http://uap.webmap.cz/dmg-uap>“**

Zájemcům o DMG ÚAP je k dispozici webový portál, kde jsou ke stažení v elektronické podobě aktuální verze všech výše uvedených součástí DMG ÚAP. Kromě toho je zde uživatelské prostředí umožňující rychlý přístup k popisu jednotlivých jevů v podrobné referenční příručce. Pro přístup do uživatelského prostředí je třeba se zaregistrovat.

Poznámka :

Obdobné portály věnované DMG ÚAP jsou k dispozici i na jednotlivých krajích, které tento datový model používají.

1. Úvod

1.1. Vybrané informace o pořizování ÚAP dle nového stavebního zákona

Legislativním rámcem pro tvorbu územně analytických podkladů (ÚAP) jsou :

- Zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „Zákon“)
- Vyhláška č. 500/2006 Sb. o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti (dále jen „Vyhláška“)

Tyto dokumenty ukládají pořizovat ÚAP těmto subjektům v uvedeném rozsahu a termínech :

- Obecním úřadům obcí s rozšířenou působností (dále jen ORP), o kterých „Zákon“ a „Vyhláška“ hovoří jako o „úřadech územního plánování“ (dále jen ÚÚP)
 - pro území svého správního obvodu
 - v podrobnosti a rozsahu nezbytném pro pořizování územních plánů a regulačních plánů
 - první pořizení ÚAP do 31.12.2008
 - pravidelná úplná aktualizace ÚAP každé 2 roky
- Krajským úřadům (dále KrÚ)
 - pro území svého kraje
 - v podrobnosti a rozsahu nezbytném pro pořizování zásad územního rozvoje
 - první pořizení ÚAP do 30.6.2009
 - pravidelná úplná aktualizace ÚAP každé 2 roky

Územně analytické podklady se sestávají ze dvou základních součástí :

- Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území (PURÚ)
- Rozbor udržitelného rozvoje území (RURÚ)

Základem PURÚ je shromáždění a pravidelná aktualizace „**sledovaných jevů ÚAP**“, které se skládají z :

- údajů o území
- zjištění vyplývajících z průzkumů území
- dalších dostupných informací (například statistických údajů)

Zvláštní podmnožinou sledovaných jevů jsou „**údaje o území**“, které se vyznačují tím, že **mají poskytovatele**, který je zodpovědný za jejich včasné a správné dodání. Poskytovateli jsou :

- orgány veřejné správy
- jimi zřízené právnické osoby
- vlastníci dopravní a technické infrastruktury

Poskytovatelé jsou povinni poskytnout **prvotní údaje o území nejpozději do 30.9.2007**. Z vážných důvodů jim tato lhůta může být prodloužena o 3 měsíce. Dále jsou poskytovatelé povinni své údaje o území průběžně aktualizovat, a to neprodleně po vzniku změn.

Společně s vlastním údajem o území předává poskytovatel i „**pasport údaje o území**“, který obsahuje informace o jeho vzniku, pořízení, zpracování, schválení nebo nabytí účinnosti (viz příloha č.2 „Vyhlášky“).

Poskytovatelé mají údaje o území poskytovat „**především v digitální podobě**“ s tím, že je doporučena forma **GIS** (geografické informační systémy).

Poznámka :

Geografické informační systémy (GIS) se vyznačují schopností přirozeného propojení grafické a databázové informace umožňující efektivní správu, analýzy a výměnu mapově orientovaných dat.

Zeměpisným souřadným systémem pro grafickou informaci je stanoven **systém S-JTSK** s tím, že staré údaje by do něj měly být převedeny nejpozději do 6 let od vstoupení „Zákona“ v platnost.

Přehled povinných sledovaných jevů ÚAP (pro ORP i kraj) je uveden v příloze č.1 „Vyhlášky“, která je pro úplnost i přílohou této příručky.

1.2. Jednotný datový model pro zpracování sledovaných jevů v GIS

1.2.1. Potřeba jednotného logického datového modelu

Shrneme-li informace uvedené v předcházejícím odstavci, je jednou ze základních povinností pořizovatele ÚAP vytvořit a udržovat v aktuálním stavu databázi sledovaných jevů ÚAP, a to pokud možno v digitální podobě ve formě GIS.

Logickým požadavkem přitom je, aby tyto informace, zpracované v různých ORP, mohly být navzájem propojovány a sdíleny. To je zvláště naléhavé u těch jevů, které vznikají na ORP a měl by je do svých ÚAP přebírat kraj. Pro tento účel musí být tyto informace zpracovány jednotně, což v případě digitálního zpracování v GIS znamená stanovit pro všechny sledované jevy zcela přesně :

- významový obsah jevu
- typ grafiky, kterým bude jev zakreslován (bod, linie, plocha)
- vlastnosti, které budou na jevu sledovány
- u vlastností typu „kategorie“ určit všechny hodnoty, kterých smějí nabývat a jejich význam

„Vyhláška“ přitom ale stanoví pouze tématický obsah povinných sledovaných jevů, a to v některých případech ne zcela jednoznačně. Přesná pravidla pro jednotné zpracování sledovaných jevů je proto třeba doplnit. To je možné prostřednictvím vytvoření **jednotného datového modelu pro digitální zpracování sledovaných jevů ÚAP v GIS**.

Vzhledem k tomu, že nelze stanovit a ani předpokládat, že všechna ORP v rámci kraje budou používat stejný program GIS, je třeba, aby byl jednotný datový model popsán jako **logický**. To znamená, že je popsán na určité obecné úrovni umožňující jeho realizaci v různých obvyklých programech GIS. Dodržení stejného logického modelu by pak mělo umožnit informace mezi různými systémy přenášet. V případě těch nejrozšířenějších systémů GIS víceméně automaticky.

U nás a pravděpodobně i ve světě nejrozšířenějším programem GIS je „ArcGIS“ firmy ESRI. Tato firma zavedla souborový formát pro uložení jednoduché GIS-informace nazvaný ShapeFile (SHP), který bychom dnes mohli označit za neoficiální výměnný formát jednoduchých vektorových GIS-informací. Naprostá většina ostatních významných programů GIS umí tento formát importovat a exportovat. Jednou z podmínek zadání pro vytvoření datového modelu sledovaných jevů ÚAP proto

bylo vytvořit ho tak, aby byl v datové struktuře SHP realizovatelný. Tím by mělo být zajištěno, že bude realizovatelný ve všech významnějších programech GIS.

Pro jednotný datový model pro zpracování sledovaných jevů ÚAP v GIS, který popisuje tato uživatelská příručka, byl zvolen zkratkový název **DMG ÚAP**, kterým ho budeme označovat v celém dalším textu.

Obsah tohoto odstavce lze na závěr shrnout do dvou bodů :

- DMG ÚAP je „jednotným jazykem“ pro zpracování povinných sledovaných jevů ÚAP v GIS.
- DMG ÚAP je obecný a kompletně popsáný, takže může být využit různými subjekty v různých programových prostředích včetně toho, že kvalifikovaný pracovník GIS nebude potřebovat pro jeho realizaci specializované nadstavby ÚAP.

1.2.2. Surová a referenční data, pasporty údajů o území

V souvislosti s datovým modelem zavedeme ještě dva pojmy, které blíže vysvětlují, k čemu je určen datový model DMG ÚAP a k jakým datům se vztahují zákonem požadované pasporty údajů o území. Jde o pojmy :

- Surová data
- Referenční data

Pod pojmem „**Surová data**“ rozumíme přesnou originální podobu dat tak, jak je dodal poskytovatel. Tato data se v praxi vyskytují v různých podobách. Počínaje zákresy v „papírové“ podobě, přes velmi častá digitální data v CAD až po kvalitně zpracovaná data v GIS. Různí poskytovatelé těchto informací používají pro tato data obvykle různé datové modely, mohou je mít zpracované i v jiných souřadných systémech než je S-JTSK. Tato data někdy obsahují i nepodstatné údaje, které s ÚAP nesouvisí a byly dodány omylem. Surová data tedy přesně dokládají, jaké informace poskytovatel dodal, ale nejsou ve většině případů pro zpracovatele ÚAP použitelná ani pro tvorbu výkresů a schémat ani pro analýzy potřebné pro zpracování rozborů udržitelného rozvoje.

Pod pojmem „**Referenční data**“ rozumíme data v GIS uspořádaná podle jednotného datového modelu, v jediném formátu GIS a ve stejném souřadném systému. Tato data vznikají zpracováním surových dat a jsou určena pro použití nejen v dalších fázích tvorby ÚAP (výkresy, rozborů), ale i v celé územně plánovací činnosti. Umožní-li to zákon, mohou být dobře využitelná i v celé řadě jiných oborů.

Z toho, co bylo uvedeno, je zřejmé, že **pasporty údajů o území** se vztahují ke konkrétním surovým datům, se kterými jsou dodávány. Společně s nimi by měly být přehledně archivovány, aby bylo možné kdykoliv doložit, z jakých podkladů vznikla výsledná data referenční.

Přestože k referenčním datům se již pasporty bezprostředně nevztahují, je možné i v referenčních datech evidovat, jaký pasport se k jednotlivým údajům vztahuje. DMG ÚAP doporučuje v takovém případě zavést do příslušné referenční vrstvy nepovinný standardní atribut „Pasport_Id“ (viz také kapitola „Standardně používané atributy“).

K jednotlivým vrstvám referenčních dat by měly při jejich zpracování vznikat metadata podle platných standardů (ISO 19115, ...). V nich by mělo být mimo jiné popsáno, kdo a z jakých podkladů příslušné referenční vrstvy zpracoval.

1.3. Vazba mezi ÚAP a ÚP obcí

Při tvorbě datového modelu sledovaných jevů ÚAP bylo nutné zabývat se i **vztahem mezi zpracováním ÚAP obcí a územními plány**.

ÚAP obcí se zpracovávají najednou pro celé území obcí s rozšířenou působností. Pro územní plánování jsou podkladem. Kromě toho ale mají také sloužit jako podklad pro rozhodování v území. Jejich využití je tedy širší a důležitá závazná data vzniklá při zpracování územního plánu je třeba zpětně do ÚAP obcí zařadit. Měla by to být jen ta data, která **při zpracování územního plánu nově vznikla a pro jejichž platnost je daný územní plán autoritou.**

Pro přebírání dat z územních plánů (ÚP) do jednotně zpracovávaných ÚAP je vhodné, aby v daném území byly jednotným způsobem digitálně zpracovávány i ÚP. Pro vazbu na ÚAP nicméně postačí standardizovat digitální zpracování jen té podmnožiny dat ÚP, která je pro zpětné provázání ÚP a ÚAP nezbytně nutná.

DMG ÚAP je v tomto ohledu v souladu se standardem digitálního zpracování územních plánů MINIS, který je doporučen krajskými úřady krajů Karlovarského, Královéhradeckého, Olomouckého, Pardubického, Středočeského a Vysočina. Předpokládáme nicméně, že u poměrně malé podmnožiny dat přebíraných zpětně z ÚP do ÚAP se jejich struktura nebude od MINIS výrazně lišit ani v jiných metodikách digitálního zpracování ÚP přizpůsobených již novému stavebnímu zákonu. Mělo by tedy být možné ukládat i tato data do DGM ÚAP bez nutnosti významnějších úprav.

2. Obecný popis datového modelu DMG ÚAP

2.1. Obsahová stránka modelu

Datový model DMG ÚAP obsahově pokrývá všechny povinně sledované jevy uvedené v příloze č.1 „Vyhlášky“. Pro tyto jevy definuje datové struktury pro zpracování v GIS a uvádí o nich i některé informace charakteru metadat. Především jde o definice jevů a jejich oporu v legislativě. Kromě toho zde uvádíme možné zdroje dat, pokud možno přímo předpokládané poskytovatele.

Poznámka :

Úkolem datového modelu není poskytování informací o poskytovatelích údajů. Informace o poskytovatelích, které v rámci datového modelu uvádíme, jsou pouze doplňkovou informací, za kterou nemůžeme brát záruku. Nechceme a ani nemůžeme v tomto případě nahrazovat metodické pokyny ÚÚR.

Z hlediska toho, jaký má smysl stanovit pro ně datový model v GIS, můžeme sledované jevy rozdělit do tří kategorií :

- údaje o území od jednoho centrálního poskytovatele
- údaje o území od většího počtu různých poskytovatelů
- jevy získávané průzkumem

2.1.1. Údaje o území od jednoho centrálního poskytovatele

V tomto případě se obvykle jedná o údaje o území sledované v centrálních oborových databázích (registrech). Příkladem těchto centrálních databází jsou například :

- Ústřední seznam ochrany přírody (ÚSOP) - Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
- Surovinový informační subsystém (SurlS) - Geofond
- Ústřední seznam kulturních památek (ÚSKP) - Národní památkový ústav
-

Tyto centrální databáze samozřejmě již svůj datový model mají. Většinou je ale pro účely ÚAP příliš podrobný a komplikovaný. Pro potřeby veřejnosti poskytují organizace spravující tyto databáze již delší dobu zjednodušené výstupy, které také obvykle prezentují na internetu. Při stanovení datového modelu ÚAP pro tyto jevy jsme vyšli z předpokladu, že údaje pro ÚAP budou těmito organizacemi poskytovány v této zjednodušené podobě. I ta je sice podle našeho názoru většinou pro potřeby ÚAP zbytečně podrobná, nicméně přebírání těchto dat tak, jak jsou dodávána, může být podle našeho názoru pro zpracovatele ÚAP nejschůdnější.

Poznámka :

Pokud byla v DMG ÚAP v některých případech struktura výše zmíněných „exportních“ dat centrálních poskytovatelů mírně pozměněna, jednalo se o :

- vypuštění některých pro ÚAP nepodstatných informací
- spojení více vrstev v jednu tam, kde je takové spojení vhodné a předpokládáme ho i v základních datech poskytovatele

Zvláštním případem jsou ta data z centrálních zdrojů, která dosud nemají centrálně spravovanou grafickou složku (např. ÚSKP). V tomto případě předpokládáme přebírání negrafických dat z centrální databáze a doplňování grafiky zpracovatelem ÚAP z jiných vhodných zdrojů.

Na závěr tohoto odstavce tedy lze shrnout, že hlavním úkolem datového modelu je v případě jevů od centrálních poskytovatelů popsat a vysvětlit předpokládanou datovou strukturu centrálně poskytovaných informací.

2.1.2. Údaje o území od většího počtu poskytovatelů

V tomto případě se jedná o údaje, kde je dané území pokryto více poskytovateli téhož údaje, kteří své informace zatím udržují navzájem velmi různým způsobem, např.:

- v papírové podobě
- digitálně v rastrové podobě
- digitálně v CAD v různých programech, s vlastní specifickou strukturou uložení dat
- digitálně v GIS v různých programech, s vlastní specifickou strukturou uložení dat

Častým příkladem této situace budou jevy technické infrastruktury.

Zpracovatel ÚAP bude nicméně nucen použít všechny tyto vstupy v ÚAP jednotným způsobem (pro tvorbu výkresů, pro analýzy). Proto bude zřejmě nutné převádět je alespoň jednou za dva roky při úplné aktualizaci ÚAP na jednotný formát. Úkolem DMG ÚAP je stanovit pro tento jednotný formát datovou strukturu v GIS. Optimální by bylo, pokud by se s touto datovou strukturou seznámili všichni poskytovatelé, byli ochotni svá data do ní exportovat a takto pro účely ÚAP poskytovat.

2.1.3. Jevy získávané průzkumem

V tomto případě se jedná o údaje, které zjišťuje zpracovatel ÚAP průzkumem území. Mnohé z nich budou následně přebírány z jednotlivých ORP a spojovány v ÚAP kraje. Proto je nutné stanovit přesná pravidla, jak tyto údaje zpracovávat. Nejedná se přitom jen o datové struktury. Některé z těchto jevů jsou ve „Vyhlášce“ definovány tak, že by mohly vznikat různé výklady jejich obsahu. Proto je třeba sjednotit i jejich výklad.

2.1.4. Poznámky k podrobnosti DMG ÚAP

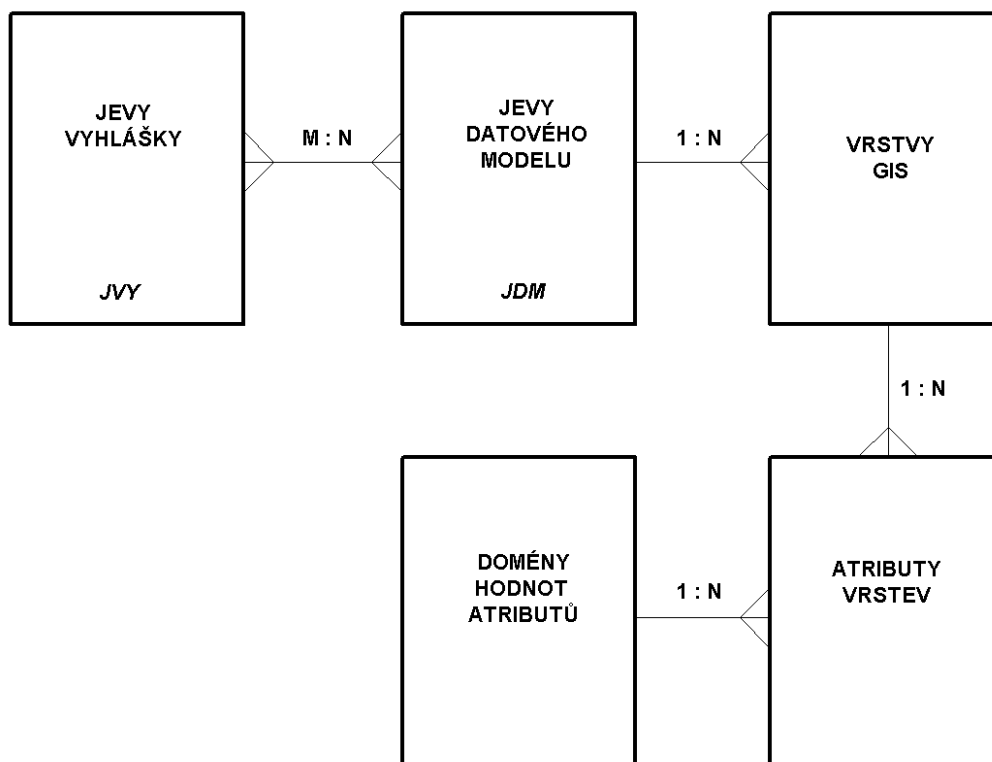
Na podrobnost informací evidovaných na jednotlivých jevech jsou velmi odlišné názory. Ze strany potenciálních uživatelů dat je obvykle požadována podrobnost větší, ze strany potenciálních tvůrců a správců je tomu naopak. Při tvorbě DMG ÚAP jsme se pokusili aplikovat oba tyto pohledy vyváženě.

Pokud jsme si nebyli jistí, přikláněli jsme se spíše k méně podrobné variantě, protože jsme přesvědčeni, že scházející potřebná informace si své zařazení v praxi vynutí, zatímco zbytečnost informace se prokazuje mnohem hůře.

První verze DMG ÚAP tedy definuje základní standard, který bude pravděpodobně na základě praxe ÚAP podle potřeby rozšiřován, případně i redukován.

2.2. Formální stránka modelu

Po formální stránce je datový model DMG ÚAP uspořádán podle následujícího schématu :

Toto schéma vysvětluje vazby mezi povinně sledovanými jevy ÚAP definovanými vyhláškou, jevy datového modelu (ke kterým jsou vázány významové a legislativní definice) a vlastními datovými strukturami GIS. Podle tohoto schématu je uspořádán i strom webového uživatelského prostředí umožňujícího rychlý přístup k popisu jednotlivých jevů v podrobné referenční příručce.

Jevy vyhlášky (JVY) jsou obsahově pokryty jevy datového modelu (JDM). Vazba mezi nimi je obecně M:N, což znamená, že jeden JVY může být pokryt až několika JDM a naopak jeden JDM může pokrývat až několik JVY.

K tomuto uspořádání nás vedla skutečnost, že povinně sledované jevy jsou ve vyhlášce uspořádány a popsány tak, že je v některých případech vhodné přistupovat k několika z nich najednou jako k jedinému celku a naopak některé z nich rozdělit do více celků.

Pokrytí více JVY jediným JDM je praktické jednak při uvádění společných zdrojů dat a odkazů na legislativní rámec, jednak pro vlastní uspořádání dat GIS, kdy několik úzce příbuzných jevů vyhlášky může být uloženo v jediné vrstvě GIS a rozlišeno pouze hodnotami jejích atributů (viz např. JDM „Památkově chráněná území“).

Rozdělení jednoho JVY do více JDM jsme naopak zvolili tehdy, když mají různé součásti jevu vyhlášky jiný legislativní rámec nebo předpokládaného poskytovatele. To se týká například vodních zdrojů a ochranných pásem vodních zdrojů.

Jev datového modelu je prakticky realizován jednou nebo několika vrstvami GIS, z nichž každá má několik atributů. Pro atributy, které mají povahu kategorie jsou definovány domény povolených hodnot, jejichž význam je vždy v popise domény vysvětlen. Jedna doména může být využita i pro více atributů v různých vrstvách.

2.2.1. Jevy vyhlášky

Jevem vyhlášky rozumíme jev definovaný jedním řádkem v tabulkách A a B přílohy č.1 „Vyhlášky“. Tyto jevy navzájem rozlišujeme identifikátory ve kterých první znak udává tabulku (A/B) a následující

tři znaky číslo řádku v dané tabulce. Například identifikátorem A016 je označen jev „území s archeologickými nálezy“, který je uveden na 16.řádku tabulky A.

2.2.2. Jevy datového modelu

V centru pozornosti popisné části datového modelu jsou jevy datového modelu. Na ně jsou vázány významové definice, informace o legislativním rámci a možných zdrojích dat. Informace vázané na jevy datového modelu mají charakter metadat a do vlastních struktur dat GIS se nepromítají.

2.2.3. Vektorové vrstvy GIS a jejich atributy

Popis grafické a atributové části vrstev GIS definuje vlastní realizaci datového modelu v prostředí GIS.

Vrstvy GIS (v terminologii ESRI „feature class“) jsou množiny dat mapových prvků popisujících stejný jev (vodojemy, silnice, lesy, ..). V rámci jedné vrstvy mají všechny prvky stejnou strukturu popisných údajů (atributů) a stejný typ grafiky.

Datové typy atributů používané v DMG ÚAP :

- celé číslo
- desetinné číslo
- text
- datum
- logická hodnota (ano/ne)

Poznámka :

*Ve vzorových prázdných datových strukturách DMG ÚAP, poskytovaných jako pomůcka uživatelům, jsou předdefinované délky textových řetězců, které jsou podle našich zkušeností pro ten který atribut obvyklé. **Pokud uživatelé předdefinovaná délka textového řetězce nestačí, může ji podle svých potřeb prodloužit až do maximální délky 254 (což je pro datový formát SHP maximum).***

Grafické typy používané v DMG ÚAP :

- bod
- linie (rozuměj lomená linie tzv. „polyline“)
- plocha

Pro správnou tvorbu grafických informací ve vrstvách GIS je obvykle požadováno dodržení následujících základních pravidel :

- Ve vrstvách s grafickým typem „plocha“ by se plochy neměly navzájem překrývat, tj. v daném místě by měla ležet vždy nejvýše jedna plocha dané vrstvy.
- Liniové jevy by měly být zakresleny souvisle bez zbytečné segmentace. To znamená, že linie by měly být přerušovány pouze v uzlech, kde se potkává více linií, a kromě toho pouze v místech, kde se mění některá z popisných vlastností linie. V uzlech liniových sítí musí být linie propojeny bez přesahů a mezer („nasnapovány“).

Poznámka :

Některá plošná data mají nicméně takovou povahu, že v nich výše uvedené pravidlo o překryvu nelze dodržet. Jedná se například o geologické informace, kde jsou někdy některé lokality skutečně vymezeny navzájem přes sebe, ale není vhodné je kvůli tomu ukládat do samostatných vrstev.

2.2.4. Domény povolených hodnot atributů

Pro atributy, které mají povahu **kategorie**, jsou definovány **domény** povolených hodnot. Domény jsou obvykle definovány nad datovými typy :

- „celé číslo“ množina povolených celých čísel
- „text“ množina povolených zkratk

Zvláštním případem atributu s doménou je typ (dále označovaný jako „**výčtový typ**“), kde je doménou stanovena povolená množina znaků, z nichž každý představuje existenci určité vlastnosti. Popisovaný objekt může nabývat žádné, jedné nebo i většího počtu těchto vlastností a hodnota atributu je pak tvořena textovým řetězcem obsahujícím potřebný počet znaků (viz např. datová struktura pro jevy vyhlášky A013-A015).

2.3. Standardně používané atributy

2.3.1. Unikátní identifikátory

Pro identifikaci jednotlivých objektů ve vrstvách GIS je vždy dobré, aby byly označeny unikátními identifikátory. Pokud nejsou pro daná data k dispozici identifikátory ze všeobecně uznávaného rejstříku, je vhodné je vybavit alespoň unikátním identifikátorem zpracovatele. Za tímto účelem jsou proto v DMG ÚAP v případě potřeby vrstvy vybavovány atributem „ID“.

Atributy „ID“ jsou obvykle typu „text“, aby bylo možno v identifikátoru využívat i písmena.

2.3.2. Časový horizont

Pokud je v dané vrstvě GIS zapotřebí evidovat společně se stavovými informacemi i informace o plánovaných, případně již provedených změnách, jsou takové vrstvy v DMG ÚAP vybaveny celočíselným atributem „CasH“, který vyjadřuje následujícím způsobem časový horizont údaje :

- -1 bylo zrušeno
- -2 bude zrušeno
- 1 stav
- 2 záměr
- 12 stav a záměr bez rozlišení (když nejsme schopni je spolehlivě odlišit)

Atribut „CasH“ může být v případě potřeby doplněn i do vrstev, ve kterých zatím není datovým modelem DMG ÚAP navržen.

2.3.3. Atributy typu „vydal“

Pokud je v dané vrstvě GIS zapotřebí evidovat informaci o dokumentech, na jejichž základě jednotlivé údaje vznikly, jsou tyto vrstvy vybaveny trojicí atributů :

- dokument identifikace zakládacího dokumentu (číslo vyhlášky, nařízení, ...)
- vydal_kdo identifikace původce zakládacího dokumentu
- vydal_kdy datum vydání zakládacího dokumentu

V některých případech jsou tyto atributy v souladu se zvyklostmi daného oboru nazývány poněkud jinak, případně je některý z nich vynechán.

Teprve praxe tvorby ÚAP ukáže nutnost tyto informace, které jsou součástí pasportu údaje o území, evidovat také přímo v datech.

Pokud to bude nutné, je možné tuto trojici **doplnit i do vrstev, ve kterých není datovým modelem DMG ÚAP nevržena**. Naopak tam, kde navržena byla, ale ukáže se v praxi jako zbytečná a nebude vyplňována, mohou být tyto atributy z datové struktury odstraněny.

2.3.4. Názvy

Pokud jsou u jevů sledovány v datovém modelu názvy, zavádíme je všude tam, kde je předpoklad, že jevy název mají nebo že je vhodné, aby zpracovatel název vytvořil. Vytváření názvů pro jevy, které je dosud nemají, pochopitelně není povinné. Název může pro daný jev zůstat nevyplněn (např. pro oblasti krajinného rázu, vyhlídkové body apod.).

2.3.5. Nepovinný standardní atribut „Poznamka“

V případě potřeby je možné doplnit v libovolné vrstvě DMG ÚAP nepovinný textový standardní atribut "Poznamka", který bude zařazen bezprostředně za povinné atributy definované datovým modelem. Do tohoto atributu může zpracovatel zapsat z jeho hlediska podstatné informace, které se mu nepodařilo umístit do povinných standardních datových struktur.

2.3.6. Nepovinný standardní atribut „Pasport_Id“

Pokud se zpracovatel datové základny ÚAP rozhodne evidovat v referenčních datech, jaký pasport se k jednotlivým údajům vztahuje, je možné doplnit v libovolné vrstvě DMG ÚAP nepovinný textový standardní atribut "Pasport_Id" a identifikátory příslušných pasportů do něj ukládat. Tento atribut by měl být opět zařazen bezprostředně za povinné atributy definované datovým modelem.

Poznámka :

Udržování evidence pasportů k údajům v referenčních datech zvyšuje významně pracnost zpracování datové základny ÚAP a je užitečné především pro samotného zpracovatele ÚAP. Při výměně referenčních dat ÚAP mezi jednotlivými ORP a krajem není již tato informace pro jiné subjekty tak podstatná, zvláště pokud nemají současně přístup k příslušné databázi pasportů. Vzhledem k tomu není evidence pasportů v referenčních datech v DMG ÚAP povinná a její vedení je ponecháno na uvážení zpracovatele.

2.4. Specifické informace

2.4.1. Konvence použita v názvech vrstev GIS

S grafickým obsahem vrstev souvisí konvence v jejich pojmenování. Jednotlivým typům grafiky odpovídají názvy vrstev zakončené těmito mnemotechnickými dvojicemi znaků :

- _b grafický datový typ „bod“
- _l grafický datový typ „linie“
- _p grafický datový typ „plocha“ - kromě ochranných pásem
- _op grafický datový typ „plocha“ - ochranná pásma

Poznámka :

Ukáže-li se to v praxi pro daný jev nutné, může zpracovatel ÚAP doplnit datový model o „sesterskou“ datovou vrstvu k již existující datové vrstvě, obsahující jiný grafický datový typ. Databázová struktura

„sesterských“ vrstev by měla být stejná, až na případné rozdíly vynucené odlišným grafickým typem. Příklad použití takovýchto „sesterských“ vrstev nalezneme např. v datech Geofondu, kde se pro mnohé z jevů vyskytují vrstvy všech 3 základních grafických typů (bod, linie, plocha).

2.4.2. Přístup k záměrům

Pokud mají informace o záměrech týkajících se určitého jevu stejnou datovou strukturu a stejného poskytovatele jako informace o jeho stavu, je vhodné je evidovat ve stejných vrstvách GIS a rozlišovat je od stavu pomocí atributu „časový horizont“. V případě údajů o území sledovaných v rámci ÚAP však tomu tak často není.

Především v oblasti technické a dopravní infrastruktury mohou informace o záměrech přicházet z jiných zdrojů (často i z několika) a v odlišných datových strukturách než informace o stavech. Zdrojem mohou být např. územní plány, zásady územního rozvoje, oborové generely apod. Takovéto záměry nepocházející přímo od poskytovatelů dat proto evidujeme v DMG ÚAP samostatně v rámci jevu vyhlášky A118 „jiné záměry“.

V případě konkrétních záměrů poskytovatelů dat naopak předpokládáme jejich ukládání do společných vrstev se stavy. V takovém případě jsou vrstvy vybaveny atributem „Cash“, který umožňuje označit i záměry ke zrušení.

Pokud se to v praxi ukáže jako potřebné, **může zpracovatel ÚAP doplnit atribut „Cash“** i do vrstev, ve kterých zatím není datovým modelem DMG ÚAP navržen. Tato potřeba se může objevit například u ochranných pásem, pokud budou poskytovatelem dodávána i k případným navrhovaným jevům.

2.4.3. Sledování zdroje dat u ochranných pásem

U dat z některých oblastí (především technické a dopravní infrastruktury) je běžné, že se v území nacházejí data různých poskytovatelů, která ukládáme podle stejného datového modelu do jediné vrstvy GIS. Informaci o poskytovateli konkrétního údaje pak obvykle nese atribut „ICO“.

Pro obsahově související ochranná pásma různých poskytovatelů obvykle datový model DMG ÚAP tyto rozlišující atributy nezavádí, protože považujeme za vhodné pro přehlednost výkresů ÚAP v referenčních datech ochranná pásma stejného typu agregovat a nerozlišovat už potom jednotlivé poskytovatele. Pokud by někteří zpracovatelé tento náš přístup považovali za nevhodný, mohou i pro ochranná pásma do datové struktury atribut „ICO“ doplnit a poskytovatele ochranných pásem rozlišovat.

3. Vzorové datové struktury

Uživatelům jsou k dispozici prázdné založené datové struktury datového modelu ve formátu SHP a ve formátu personální geodatabáze u nás nejrozšířenějšího GIS systému „ArcGIS“ firmy ESRI.

Formát SHP dnes v praxi funguje jako neoficiální výměnný formát pro základní data GIS a prakticky všechny významnější programy GIS jsou schopny datovou strukturu modelu z tohoto formátu nainportovat nebo s ním dokonce přímo pracovat.

Každá vrstva GIS je zde reprezentována jedním „ShapeFile“, což je fyzicky skupina několika souborů se stejným základním jménem lišící se příponami. Ústřední soubor s grafickou informací má příponu „SHP“, která dala formátu jméno. Popisné informace „ShapeFile“ jsou uloženy ve formátu „DBF“. Jednotlivé vrstvy jsou pro přehlednost uspořádány do několika tématicky orientovaných podadresářů.

Formát SHP v sobě nenese informaci o povolených hodnotách (doménách) atributů, takže při práci s ním není zpracovatel kontrolován, zda v případě doménových atributů nevyplňuje do těchto atributů hodnoty mimo obor domény.

Formát personální geodatabáze v sobě informaci o doménách atributů nese, takže zpracovatel při vyplňování doménových atributů kontrolován být může. Personální geodatabáze je ale použitelná pouze v GIS systémech firmy ESRI.

Poznámka :

Pokud je to nezbytné, je možné vzorové datové struktury upravovat v souladu se zásadami uvedenými v této příručce. Příkladem povolených úprav je úprava délky textových polí nebo doplnění standardních nepovinných atributů (Cash, poznámka, ..) do vrstvy.

4. Komentář k referenčním příručkám

Kromě této uživatelské příručky má uživatel datového modelu DMG ÚAP k dispozici ještě dvě referenční příručky v různé podrobnosti.

- Referenční příručka stručná
- Referenční příručka kompletní

Stručná referenční příručka je výběrem z příručky kompletní a soustředí se pouze na vlastní popis datových struktur DMG ÚAP. Oproti kompletní příručce jsou zde vynechány často obsáhlé definice pojmů, citace zákonů a vyhlášek apod., takže je pro běžnou práci s modelem praktičtější.

Následující text popisuje obsah kompletní příručky, čímž je současně v odpovídajících pasážích popsána i příručka stručná.

4.1. Popis kompletní referenční příručky

4.1.1. Základní řazení informací

Informace v referenční příručce jsou řazeny podle jevů vyhlášky (JVY).

Pro každý JVY je postupně uveden popis všech jevů datového modelu (JDM), které ho obsahově pokrývají.

Pro každý JDM je postupně uveden popis všech vrstev GIS, kterými je realizován.

Pro každou vrstvu GIS je uveden okomentovaný seznam jejích popisných atributů.

Pro každý atribut, jehož obsah je spojen s doménou, je uveden kompletní popis dané domény.

Pro lepší čitelnost jsou informace na každé z výše uvedených úrovní vybaveny jiným barevným podkladem :

• název jevu vyhlášky	tučný titulek bez barevného podkladu
• popis jevu datového modelu	červený podklad
• popis vrstvy GIS	žlutý podklad
• popis atributu	modrý podklad
• popis domény	zelený podklad

4.1.2. Informace o jevu datového modelu

- Název jevu
Název jevu datového modelu.
- Odkaz na právní předpis definující jev
Čísla souvisejících právních dokumentů.

- Definice jevu
Definice jevu, pokud možno opřená o citace ze zákonů a vyhlášek.
- Význam pro územní plánování
Je zde uvedeno, zda jev nebo alespoň jeho součást je pro územní plánování limitem, nositelem limitu nebo je jen informativním prvkem.
Nositelem limitu jsou např. objekty s nebezpečnými látkami, kde je limitem jejich ochranné pásmo.
- Rozšířený jev oproti vyhlášce UAP
Je zde uvedeno, zda byl případně tento JDM zařazen do datového modelu nad rámec požadavků vyhlášky.
- Zdroj
Předpokládaný poskytovatel nebo jiný zdroj dat tohoto jevu.
- Poznámka
Případné další poznámky k danému jevu.

4.1.3. Informace o vrstvě GIS

- Název datové vrstvy
- Uložení datové vrstvy
Název podadresáře (v GDB datasetu), ve kterém je daná vrstva uložena
- Identifikace zdroje dat
Bližší upřesnění, kde jsou nebo dosud byla data uložena v této vrstvě k dispozici, případně na jaké webové adrese je lze nalézt na internetu apod.
- Typ geometrie jevu
Udává typ grafiky v dané vrstvě (bod / linie / plocha).
- Popis vrstvy
Stručný popis obsahu vrstvy.

4.1.4. Informace o popisném atributu

- Název atributu
- Typ atributu
Možné typy atributů v rámci DMG ÚAP jsou :
číslo celé, číslo desetinné, text, datum, logická hodnota (Ano/Ne)
- Popis atributu
Stručný popis významu atributu.

- Doména atributu

Pokud je atribut spojen s doménou, je zde uveden její název.

4.1.5. Informace o doméně

Pro každou hodnotu domény je zde uvedeno :

- Zkratka hodnoty
zkratka (kód) dané hodnoty (vyplňuje se v datech)
- Hodnota specifikace
plný název dané hodnoty
- Odkaz na právní předpis definující význam hodnoty
- Definice významu hodnoty

5. Komentář k datové struktuře vybraných jevů ÚAP – Jevy A

Tato kapitola obsahuje komentář ke zpracování vybraných sledovaných jevů ÚAP z části A přílohy č. 1 k vyhlášce č. 500/2006 Sb. v datovém modelu. Jevy jsou uváděny v pořadí daném vyhláškou. Ty z nich, jejichž začlenění do datového modelu komentář nevyžaduje, **jsou vynechány**. Pro pochopení komentáře je důležité **sledovat současně i popis daného tématu v referenční příručce**.

5.1. A001 – zastavěné území

Pro potřeby územní lokalizace zastavěného území jsou zavedeny atributy identifikující obec a katastrální území. Tyto informace slouží k snadnému výběru oblasti, kde nás zastavěné území zajímá. Určení obce je základní, určení katastru má význam pro větší sídla, kde je určení obce příliš hrubou jednotkou.

Doména atributu „vymezení“ obsahuje kromě tří základních způsobů vymezení zastavěného území daných zákonem ještě hodnotu NPP=„nemá právní podklad“, která může být v případě potřeby použita pro orientační vymezení zastavěného území. Hodnota NPP byla zařazena na žádost některých uživatelů modelu.

5.2. A002, A003 - plochy výroby, plochy občanského vybavení

5.2.1. JDM – Současné využití území

Vyhláška č. 501/2006 Sb. ukládá územnímu plánu vymezovat plochy s rozdílným způsobem využití. Mezi základní druhy ploch s rozdílným způsobem využití dané touto vyhláškou patří :

- plochy smíšené výrobní
- plochy výroby a skladování
- plochy občanského vybavení

Tyto kategorie ploch ukládá vyhláška č.500/2006 Sb. sledovat také v rámci ÚAP. Výchozím zdrojem pro obsahové naplnění tohoto jevu by měly být stabilizované plochy s rozdílným způsobem využití dané platným územním plánem, pokud je zpracován.

ÚAP mají nicméně sloužit především jako „živý“ poklad pro územní plánování, který nahrazuje dosavadní průzkumy a rozborů. V rámci ÚAP by tudíž měl být sledován aktuální stav výskytu těchto ploch v území, který bude podle možností pravidelně aktualizován průzkumem tak, jako bude aktualizována i celá řada dalších sledovaných jevů ÚAP. Průzkum bude nutný i pro prvotní obsahové naplnění tohoto jevu v případě, že územní plán není pro dané území k dispozici.

Považujeme za vhodné sledovat výše uvedené plochy v datovém modelu DGM ÚAP v rámci jediného jevu datového modelu nazvaného „Současné využití území“.

Vzhledem k tomu, že v praxi je možné očekávat potřebu sledovat v území i významné stávající plochy jiných způsobů využití, je obsah tohoto JDM rozšířen nad rámec požadavků daných vyhláškou č.500/2006 Sb. K výše uvedeným třem kategoriím (které jsou na základě vyhlášky č.500/2006 Sb. povinně sledované) byly doplněny jako nepovinně sledované i kategorie odpovídající všem ostatním základním druhům ploch s rozdílným způsobem využití daným vyhláškou č.501/2006 Sb. a dále kategorie „plochy systému sídelní zeleně“, kterou používá metodika pro digitální zpracování územních plánů MINIS (v souladu s §3, odst.4 vyhlášky č.501/2006Sb.).

Výsledkem je možnost využití následujících kategorií :

- B plochy bydlení
- R plochy rekreace
- O plochy občanského vybavení

- P plochy veřejných prostranství
- S plochy smíšené obytné
- D plochy dopravní infrastruktury
- T plochy technické infrastruktury
- V plochy výroby a skladování
- I plochy smíšené výrobní (industriální)
- Z plochy systému sídelní zeleně
- W plochy vodní a vodohospodářské
- A plochy zemědělské (agrární)
- L plochy lesní
- N plochy přírodní (naturální)
- H plochy smíšené nezastavěného území (hybridní)
- M plochy těžby nerostů (minerály, případně anglicky mining)
- X plochy specifické

Poznámka :

Tam, kde není původ kódového písmene zřejmý, je na vysvětlenou v závorce uvedeno mnemotechnické slovo.

Zpracovatel ÚAP má takto k dispozici k popsání současného stavu využití území stejné základní kategorie, které používá územní plán. Nemusí pochopitelně tento jev zpracovávat souvisle v celém řešeném území. Zvláště v nepovinných kategoriích způsobu využití se bude věnovat jen takovým plochám, které si podle jeho názoru v daném území zaslouží svou velikostí a významem pozornost.

Kromě způsobu využití doporučujeme na plochách tohoto jevu sledovat i datum informace a její zdroj v kategoriích :

- UP stabilizované využití území dle platného územního plánu
- PR aktualizace stavu využití území zjištěná průzkumem

JDM „Současné využití území“ je tvořen jednou vrstvou „**SoucVyuz_p**“.

5.3. A004 - plochy k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území

Při konzultacích s odbornou veřejností jsme se setkali se dvěma různými způsoby chápání tohoto jevu vyhlášky :

- plochy přestavby
- brownfields

Podle našeho názoru však plochy k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území nelze ztotožňovat s plochami přestavby, které vymezuje územní plán (§43, odst.1 zákona č.183/2006 Sb.). Plochy přestavby se nevymezují jen na znehodnoceném území určeném k obnově, ale i tam, kde územní plán navrhuje změnu stávající zástavby. Navíc jsou plochy přestavby nástrojem územního plánu, který současně již navrhuje nový způsob využití. Plochy přestavby proto v ÚAP sledujeme na jiném místě jako záměr převzatý z územního plánu.

Z hlediska ÚAP, které mají průzkumový charakter, považujeme za vhodnější druhou možnost, tj. sledovat v rámci tohoto jevu plochy znehodnoceného území, které je třeba obnovit a stanovit pro ně územním plánem nové využití (tzv. **brownfields**). Tyto plochy budou obvykle zjišťovány průzkumem území.

5.4. Společné poznámky k památkové ochraně

5.4.1. Centrální evidence

Památkově chráněná území, nemovitě kulturní památky, národní kulturní památky a památky UNESCO jsou (dosud bez grafiky!) evidovány v informačním systému památkové péče Národního památkového ústavu (NPÚ) a z něj prezentovány na internetu pomocí subsystému „MonumNet“.

Datová struktura těchto informací v DMG ÚAP vychází z datové struktury vybraných informací prezentovaných MonumNetem na internetu, které jsou zde i ke stažení ve formátu XLS.

5.4.2. Poskytovatelé údajů o památkové ochraně

Metodické pokyny ÚÚR zatím uvádějí jako poskytovatele většiny údajů o památkové ochraně ORP, což je do určité míry v rozporu s tím, že dnes existuje jejich centrální evidence v NPÚ.

Podle našeho názoru by měly ORP v těchto případech přebírat databázové informace z „MonumNetu“ a vybavovat je přesnou grafikou, která by pak mohla být zpětně do „MonumNetu“ vkládána.

V každém případě je třeba vztah mezi NPÚ a jednotlivými ORP v tomto směru vyjasnit.

5.4.3. Informace o dokumentech zakládajících památkovou ochranu

Vzhledem k tomu, že přes číslo v rejstříku MonumNetu je možné rychle zjistit na internetu informace o dokumentech zakládajících památkovou ochranu daného území nebo památky, nedoporučujeme je v datech ÚAP duplikovat. Těchto dokumentů může být i více, takže začlenění jejich identifikace do datového modelu by ho navíc zbytečně komplikovalo.

V případě ochranných pásem je situace jiná. Jejich databáze (alespoň zatím) v MonumNetu není a předpokládáme potřebu vyplňovat tyto informace přímo na ORP. Proto datový model v případě ochranných pásem památkových území příslušné atributy obsahuje.

5.5. A005 až A007 – památkové rezervace a pam.zóny (i krajinné) a jejich OP

Tyto jevy vyhlášky mají oporu ve stejném zákoně a měly by mít stejné poskytovatele. Proto jsou v DMG ÚAP realizovány jediným JDM nazvaným „památkově chráněná území“.

Vlastní jevy tohoto JDM jsou rozděleny do následujících vrstev :

- ArchR_p archeologické památkové rezervace
- KrPamZ_p krajinné památkové zóny
- PCHU_p památkově chráněná území

Datová struktura základní veřejné části MonumNetem prezentovaných dat je pro všechny tyto jevy stejná a mohly by tedy být sledovány v jediné vrstvě.

Krajinné zóny a archeologické památkové rezervace jsou nicméně z topologických důvodů vyčleněny do samostatných vrstev, protože nelze vyloučit jejich grafické překrytí s památkově chráněným územím jiného typu.

Ochranná pásma těchto jevů jsou pak v souladu s jejich členěním rozdělena do následujících vrstev :

- ArchR_op ochranná pásma archeologických památkových rezervací
- PCHU_op ochranná pásma památkově chráněných území

Poznámka :

Krajinné památkové zóny podle našich informací ochranná pásma nemají. Pokud by tato potřeba vznikla, byla by pro ni analogicky vytvořena vrstva KrPamZ_op.

5.6. A008 – nemovitá kulturní památka (soubor), včetně ochranného pásma

Nemovité kulturní památky budou ukládány do dvou sesterských vrstev lišících se pouze typem grafiky. Předpokládáme, že plošná vrstva bude využívána pro rozlehlejší objekty a památkové soubory.

Datová struktura těchto vrstev byla v DMG ÚAP oproti struktuře prezentované MonumNetem mírně upravena co se týče územní identifikace objektu. Dvojice atributů „Okres/Sídlo“, který již nemá oporu v současném standardním členění správních území, byla nahrazena jednoznačnou identifikací obce.

5.7. A009, A010 – nemovitá (nár.) kult. památka, památka UNESCO včetně OP

Jak nemovité národní kulturní památky, tak památky UNESCO budou vždy ukládány do dvou sesterských vrstev lišících se pouze typem grafiky. Předpokládáme, že plošná vrstva bude využívána pro rozlehlejší objekty a pro památkové soubory a území.

Poznámka :

V databázi těchto jevů již nesledujeme atributy územní identifikace objektů, protože se nejedná vždy o jednotlivé objekty, ale také o soubory objektů nebo území. Jednotlivé objekty patřící k národní kulturní památce nebo k památce UNESCO jsou včetně své územní identifikace sledovány vždy také jako nemovité kulturní památky.

5.8. A013 až A015 – stavby a soubory významné architektonicky, historicky, jako dominanty

Považujeme za praktické spojit tyto tři jevy vyhlášky do jediného JDM, který bude realizován dvěma sesterskými vrstvami lišícími se pouze typem grafiky. Předpokládáme, že plošná vrstva bude využívána pro rozlehlejší stavby a soubory.

Důvodem pro spojení do jediné vrstvy je především to, že konkrétní stavba může být současně cenná ze všech tří důvodů a je zbytečné duplikovat její grafiku ve třech různých vrstvách.

Poznámka :

Pro evidenci významu stavby souboru v atributu „význam“ jsme zvolili výčtový typ (viz úvodní kapitoly o obecných principech). Pro stavbu, která je cenná ze všech tří důvodů je pak hodnota tohoto atributu rovna textovému řetězci „AHD“.

5.9. A019 – místo významné události

Podle definice ÚÚR je místo významné události lokalita nebo i rozsáhlejší území spojené s historicky významnou událostí (např. bojiště, poutní místa, místa národopisných slavností, místa, která inspirovala umělecká díla).

Obecně budou místa významné události ukládána do dvou sesterských vrstev lišících se pouze typem grafiky.

Zvláštní kategorií spadající pod tento obecný jev jsou **válečné hroby**. Péči o válečné hroby upravuje zákon č.122/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, který ukládá orgánům státní správy :

Obecním úřadům s rozšířenou působností :

- vést evidenci válečných hrobů, které jsou v jeho správním obvodu
- informovat příslušný krajský úřad o počtech a o stavu válečných hrobů, které vede v evidenci

Krajským úřadům :

- vést souhrnnou evidenci válečných hrobů, které jsou v jeho správním obvodu
- koordinovat péči o válečné hroby v rámci kraje
- informovat ministerstvo o počtech a o stavu válečných hrobů, které vede v evidenci

Ministerstvu obrany :

- v případě pochybností rozhodnout o tom, co je válečným hrobem
- koordinovat péči o válečné hroby v České republice a v zahraničí
- vést centrální evidenci válečných hrobů
- poskytovat dotace na péči o válečné hroby vlastníku, pokud není znám, vlastníku nemovitosti
- poskytovat náhradu za omezení užívání nemovitosti a hradit výdaje za odkoupení nemovitosti nebo její části

Vzhledem k tomu, že pro válečné hroby mají být podle MO evidovány některé specifické informace, byla pro ně v DMG ÚAP vyhrazena samostatná vrstva.

5.10. A021 – územní systém ekologické stability

V současné době jsou k dispozici různé úrovně ÚSES v různém měřítku zpracování :

- celostátní „ÚTP NR – R ÚSES ČR“ z roku 1996
- generely ÚSES (krajské, okresní, ...)
- ÚSES dle ZÚR (dříve dle ÚP VÚC)
- ÚSES dle ÚP obcí
- vymezení prvků ÚSES komplexními pozemkovými úpravami (nemělo by být v rozporu s ÚP)

Pro potřeby ÚAP (analýzy, sestavování výkresů, ...) je podle našeho názoru třeba vytvořit ÚSES jediný, který z výše uvedených zdrojů přebere pro dané území co nejpřesnější a nejzávažnější informaci.

V praxi to znamená přebírat především ÚSES z ÚP obcí a doplňovat ho z komplexních pozemkových úprav tam, kde ÚP chybí (v místě překryvu by tyto dva dokumenty by neměly být v rozporu). Postupem času by měl celý ÚSES ÚAP být vytvořen z těchto přesných a závazných zdrojů.

V současné době nicméně tyto přesné a závazné zdroje nejsou k dispozici v celém území. Proto je třeba doplnit dočasně v chybějících místech co nejpřesnější informaci z jiného zdroje, který k dispozici je.

Co se týče biokoridorů, jsou v některých z výše uvedených zdrojů řešeny pouze liniově. Navrhujeme nezakládat kvůli tomu zvláštní liniovou vrstvu GIS a přenášet tuto informaci do ÚSES ÚAP v plošné podobě jako „buffer“ odvozený ze zdrojové liniové informace v minimální šířce, která je pro biokoridor dané úrovně požadována.

Poznámka :

Alternativou k vytváření jediného ÚSES ÚAP je evidovat v rámci sledovaných jevů ÚAP všechny výše uvedené zdroje a neřešit jejich vzájemné vztahy. Tím se však podle našeho názoru problém pouze odsouvá na toho, kdo by měl s takovými daty analyticky pracovat, tedy například na zpracovatele rozborů udržitelného rozvoje území.

Vrstva ÚSES_p obsahuje také atribut Cash, protože považujeme za vhodné evidovat údaje o stavu a návrhu uváděné v některých generelech i územně plánovací dokumentaci.

5.11. A022 – VKP registrovaný, pokud není vyjádřen jinou položkou

Jsme přesvědčeni, že všechny VKP registrované by měly být evidovány společně, i když některé z nich budou současně evidovány i pod jinou položkou vyhlášky. Abychom učinili zadost

charakteristice tohoto jevu ve vyhlášce, zavádíme u vrstev realizujících tento jev atribut „JinaPoIV“, který udává, zda daný VKPR je/není vyjádřen jinou položkou dle vyhlášky

Praxe ukáže, bude-li užitečné tento atribut vyplňovat.

VKP registrované budou ukládány do dvou sesterských vrstev lišících se pouze typem grafiky (body, plochy). Bodová vrstva by měla být využívána jen výjimečně.

5.12. A023 – VKP ze zákona, pokud není vyjádřen jinou položkou

Zde souhlasíme s principem evidovat v rámci tohoto jevu pouze VKP ze zákona, které nejsou vyjádřeny jinou položkou vyhlášky. Jinak by již tak dosti široký obsah tohoto jevu dále neúměrně narůstal.

VKP ze zákona budou ukládány do dvou sesterských vrstev lišících se pouze typem grafiky (linie, plochy). Liniová vrstva by měla být využívána jen výjimečně.

5.13. Společné poznámky k jevům ochrany přírody evidovaným v ÚSOP

5.13.1. Centrální evidence

Národní parky, CHKO, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky, památné stromy, ptačí oblasti a evropsky významné lokality jsou evidovány v Ústřední seznamu ochrany přírody (ÚSOP) spravovaném Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR).

Datová struktura těchto jevů v DMG ÚAP vychází z datové struktury základních vybraných informací prezentovaných z ÚSOP na internetu (<http://drusop.nature.cz>).

5.13.2. Poskytovatelé údajů evidovaných v ÚSOP

Poskytovatelem údajů evidovaných v ÚSOP je AOPK. V ÚSOP však může grafická informace k některým databázovým záznamům chybět. Pak je třeba vyjasnit, zda budou tuto chybějící grafickou informaci doplňovat v rámci pořizování ÚAP úřady územního plánování ORP a jak bude tato činnost koordinována s AOPK.

5.13.3. Informace o dokumentech zakládajících ochranu přírody evidovanou v ÚSOP

Vzhledem k tomu, že v ÚSOP jsou evidovány i informace o dokumentech zakládajících příslušnou ochranu a přes číslo v ÚSOP je můžeme na internetu rychle zjistit, nedoporučujeme je v datech ÚAP duplikovat. Dokumentů může být i více, takže začlenění jejich identifikace do datového modelu by ho navíc zbytečně komplikovalo.

Výjimku tvoří památné stromy, pro které informace o zakládacích dokumentech v ÚSOP chybí. Proto jsou v DMG ÚAP u památných stromů atributy pro vyplnění této informace založeny, aby mohla být při zpracování ÚAP případně doplněna.

5.14. A026 – chráněná krajinná oblast včetně zón

Pro tento JDM byla od verze 4.0 DMG ÚAP zrušena vrstva CHKO_op, protože podle současného znění zákona o ochraně přírody a krajiny nejsou ochranná pásma CHKO vymezována.

5.15. A027, A028, A029, A031 – (národní) přírodní rezervace a památky

Tyto jevy mají stejného poskytovatele (AOPK), v registru ÚSOP mají stejnou databázovou strukturu a AOPK je poskytuje v jedné společné vrstvě GIS. Proto pro ně byl i v DMG ÚAP vytvořen jediný JDM.

5.16. A032 – památné stromy

Památné stromy budou ukládány do tří sesterských vrstev lišících se pouze typem grafiky, s následujícím předpokládaným obsahem :

- bodová vrstva samostatné stromy a malé skupiny stromů
- liniová vrstva stromořadí
- plošná vrstva velké skupiny stromů

5.17. A036 – lokality výskytu zvl.chr.druhů rostlin a živočichů s nár.význ.

Lokality výskytu zvláště chráněných druhů budou ukládány do dvou sesterských vrstev lišících se pouze typem grafiky.

Poznámka :

Taxon je název souboru jedinců lišících se určitými znaky a vlastnostmi od všech jiných taxonů (druh, rod, ..).

5.18. A037 až A039 – lesy ochranné, zvláštního určení, hospodářské

Tyto jevy vyhlášky představují různé kategorie lesa, mají oporu ve stejném zákoně a měly by mít stejného poskytovatele. Proto jsou v DMG ÚAP realizovány jediným JDM nazvaným „lesy dle kategorií“.

Zdrojem dat je „Ústav pro hospodářskou úpravu lesů“ (ÚHÚL) a v datech jsou obsaženy i podkategorie jednotlivých základních kategorií. Do pozdějších verzí DMG ÚAP byly proto zahrnuty i tyto subkategorie.

5.19. A040 – vzdálenost 50 m od okraje lesa

Dle zákona č. 289/1995 Sb. se lesem rozumí "lesní porosty s jejich prostředím a pozemky určené k plnění funkcí lesa". Pro přesné stanovení takto definovaných ploch lesa by bylo třeba vycházet z více různých přesných zdrojů, z nichž některé nejsou celoplošně k dispozici.

Pro odvozování vzdálenosti 50 m od hranice lesa pro potřeby ÚAP se nám jeví v praxi schůdné dva jasně definované zdroje o lesních plochách :

- katastrální mapa
- vrstva kategorií lesů vytvořená v rámci zpracování ÚAP

Ať už bude poskytovatelem vrstev kategorizace lesů ÚHÚL nebo jiný zdroj, nelze zřejmě očekávat přesnou shodu takto definovaných ploch lesa s plochami parcel, které mají druh pozemku 10 (les) nebo jsou dle KN „pozemkem určeným k plnění funkcí lesa“. Mezi hlavní důvody patří zpracování těchto informací v hrubším měřítku než je katastrální a zřejmě také méně častá aktualizace této informace než v katastru nemovitostí (KN).

Vzhledem k výše uvedenému doporučujeme pro odvozování vzdálenosti 50 m od okraje lesa vycházet z informace o pozemcích v KN. Tento přístup sice zcela nepokrývá přesnou definici lesa, ale

pro účely ÚAP je podle našeho názoru postačující. Výhodou je, že vychází z jasně definovaného, celoplošně dostupného a pravidelně aktualizovaného podkladu.

5.20. A041 – bonitovaná půdně ekologická jednotka (BPEJ)

Přestože název jevu vyhlášky se nezmiňuje o sledování třídy ochrany zemědělské půdy, doplnili jsme zde možnost sledování tohoto údaje, který je v územním plánování často využíván.

Je možné, že předpokládaný poskytovatel BPEJ (Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy) nebude třídu ochrany poskytovat.

Třídu ochrany lze odvodit z kódu BPEJ. Podkladem pro to může být „Metodický pokyn ministerstva životního prostředí ze dne 1.10. 1996, č.j.OOLP/1067/96“, který obsahuje tabulky pro odvození třídy ochrany z 5-místného kódu BPEJ.

Poznámky :

- význam kódu „kod5“ pro zemědělskou půdu je 5-místné číslo ABB CD, kde :
 - A .. klimat. region 0-9 (pro Melnicko má smysl 2,3, vyjimečně 1,4)
 - BB .. hlavní půdní jednotka (kvalita) 01-78, snad čím menší, tím lepší
 - C .. kombinace sklonitosti a expozice vůči světovým stranám (0-9)
 - D .. kombinace skeletovitosti a hloubky půdy (0-9)
- „kod6“ pro zemědělskou půdu je spojením kod5+číslice udávající antropogenní půdy a balvanitost (možné hodnoty 0,1,2,3,4,5,6)
- význam kódu „kod5“ pro nezemědělskou půdu :
 - 23 .. les
 - 26 .. haldy, navážky
 - 29 .. ostatní neplodná půda
 - 30 .. intravilán
 - 34 .. lomy, těžební plochy
 - 35 .. vodní plochy a toky
 - 70 .. vojenský prostor
 - 99 .. nebonitovaná zemědělská půda

5.21. A042 – hranice biochor

Biogeografické členění je podkladem pro projektování ÚSES.

Území ČR je rozděleno na celkem 94 bioregionů, což jsou co do složení bioty homogenní jedinečné celky. Jsou označeny unikátním identifikátorem a názvem.

Každý bioregion je na základě krajinných podmínek a bioty rozdělen na **biochory**. Na území ČR rozlišujeme 366 typů biochor. Určitý typ biochory se může vyskytovat v různých bioregionech. Kódy typu biochor podléhají syntaxi popsané v odborné literatuře (Biogeografické členění České republiky, II. díl, RNDr. Martin Culek, Ph.D. a kolektiv, 2005).

S biochorami souvisí i pojem „typ geobiocénu“. Tak jako bioregiony se skládají z různých typů biochor, skládají se biochory z různých typů geobiocénu.

Zdrojem dat je AOPK.

5.22. A043 – investice do půdy za účelem zlepšení půdní úrodnosti

Investice do půdy budou ukládány do tří sesterských vrstev lišících se pouze typem grafiky.

Poznámka :

V případě zavlažovacích a odvodňovacích vedení předpokládáme podrobné sledování v liniové formě pouze u hlavních zařízení (viz vyhláška č. 225/2002 Sb. §2). U podrobných zařízení pak pouze souhrnně ve formě jimi ovlivněných ploch.

5.23. A044 – vodní zdroj povrchové, podzemní vody vč. ochranných pásem

Dle metodického pokynu ÚÚR č.3 (2007/04/04) se v tomto jevu vyhlášky jedná pouze o zdroje pitné vody a jejich poskytovatelem včetně ochranných pásem by měl být VÚV T.G.M. Praha.

Naopak podle čerstvější verze metodického pokynu č.1 ÚÚR (2007/04/27) by poskytovatelé měli být včetně ochranných pásem jiní :

- pro vodní zdroje povrchové vody
Podniky povodí, s.p., Zemědělská vodohospodářská správa
- pro vodní zdroje podzemní vody
vybraní vlastníci vodovodů a kanalizací a vybraní provozovatelé vodovodů a kanalizací

Pro zajímavost je dobré uvést, že podle vyhlášky č.391/2004 Sb. (pojednává o ukládání těchto informací do informačních systémů veřejné správy - ISVS) jsou za ukládání těchto informací do ISVS odpovědní :

- vodní zdroje podzemní i povrchové vody využívané jako zdroje pitné vody
Ministerstvo zemědělství
- vodní zdroje podzemní i povrch. vody, u kterých se předpokládá využití jako zdroje pitné vody
správci povodí na základě schválených plánů oblastí povodí
- evidence ochranných pásem vodních zdrojů
VÚV T.G.M.

V případě ochranných pásem vodních zdrojů jsme se tedy přiklonili k verzi, že jejich poskytovatelem bude VÚV T.G.M., který se správě těchto dat již delší dobu v rámci „ISVS – voda“ věnuje a podle našich informací i s rolí jejich poskytovatele pro ÚAP zatím počítá. Datová struktura pro ochranná pásma vodních zdrojů v DMG ÚAP proto vychází z datové struktury základních vybraných informací prezentovaných o nich na webových stránkách VÚV T.G.M. (<http://heis.vuv.cz>).

Ochranná pásma vodních zdrojů jsou přitom řešena jako samostatný JDM, protože se vždy nevážou na konkrétní vodní zdroje (často chrání celé oblasti), týkají se různých typů vodních zdrojů (bodových i nádrží), mají své samostatné základací dokumenty a jak je výše naznačeno, mohou mít i odlišné poskytovatele, než budou mít vlastní vodní zdroje.

Vodárenské nádrže jsou v DMG ÚAP sledovány také plošně jako jedna z kategorií v rámci JDM „Vodní nádrže“.

5.24. A045 - chráněná oblast přirozené akumulace vod

Poskytovatelem tohoto údaje o území je VÚV T.G.M. Jeho datová struktura v DMG ÚAP proto vychází z datové struktury, prezentované na stránkách VÚV T.G.M. v rámci ISVS_voda (<http://heis.vuv.cz>). Vynechán je pouze rozsáhlý textový atribut popisující průběh hranice.

5.25. A046 – zranitelná oblast

Poskytovatelem údajů je VÚV T.G.M. Zranitelné oblasti jsou definovány výčtem katastrů, jejichž území zranitelné oblasti tvoří. Tomu je přizpůsobena i datová struktura jevu v GIS.

5.26. A047 – vodní útvar povrchových, podzemních vod

Poskytovatelem údajů je VÚV T.G.M. Datová struktura v DMG ÚAP proto vychází z datové struktury, prezentované na stránkách VÚV T.G.M. v rámci ISVS_voda (<http://heis.vuv.cz>).

Vodní útvary povrchových vod se dělí na

- stojaté
- tekoucí

Vodní útvary povrchových vod stojatých jsou plošným jevem s grafikou znázorňující nádrže, které tvoří daný útvar.

Vodní útvary povrchových vod tekoucích mají dvě grafické varianty se stejným databázovým obsahem :

- liniové úseky toků (v jemném členění), které tvoří daný útvar
- plochy povodí daného útvaru

5.27. A048 – vodní nádrž

Dle metodického pokynu ÚÚR je poskytovatelem údajů o stávajících vodních nádržích VÚV T.G.M. Praha. Ten má v současné době zpracovány vodní nádrže v rámci projektu DIBAVOD:

<http://www.vuv.cz/oddeleni-gis/17/geodatabase-dibavod.html>

V rámci tohoto projektu DIBAVOD však zatím nejsou na nádržích sledovány žádné významnější vodohospodářské informace.

Podle vyhlášky č.391/2004 Sb. jsou za ukládání informací o vodních nádržích do ISVS odpovědní správci povodí a Zemědělská vodohospodářská správa. Ti dnes sice evidují o vodárenských nádržích mnoho podrobných vodohospodářských informací, zatím ale bez grafické složky.

Vzhledem k výše uvedeným faktům byla datová struktura vodních nádrží pro ÚAP zvolena jednoduchá, sledováno je pouze jejich vodárenské využití.

Poznámka :

- *Grafika významných vodních nádrží je obsažena také v jevu A047 – vodní útvary povrchových vod stojatých.*

Kromě stávajících vodních nádrží jsou pro územní plánování důležité také **Lokality pro akumulaci povrchových vod (LAPV)** podle generelu MZe a MŽP (2011/09). Tyto lokality nyní nahrazují v ÚAP dříve sledované "Výhledové vodní nádrže dle SVP ČR". K poskytování informací o LAPV je kompetentní Ministerstvo zemědělství ČR.

5.28. A049 – povodí vodního toku, rozvodnice

Poskytovatelem tohoto údaje je VÚV T.G.M. Praha.

Hydrologické povodí je území, ze kterého veškerý povrchový odtok odtéká sítí vodních toků k určitému místu vodního toku (obvykle soutok s jiným vodním tokem nebo vyústění vodního toku do jiného vodního útvaru.) Povodí je ohraničeno rozvodnicemi, kterou je myšlená hranice geomorfologického rozhraní mezi sousedními povodími.

Rozlišují se čtyři úrovně hydrologických povodí :

- hydrologická povodí 1.řádu
- hydrologická povodí 2.řádu
- hydrologická povodí 3.řádu
- hydrologická povodí 4.řádu

Nejpodrobnější úrovní jsou hydrologická povodí 4.řádu. Povodí nižších řádů se skládají z povodí vyšších řádů a tato skladebná hierarchie se promítá i do syntaxe identifikátorů.

Identifikátor hydrologického povodí je odvozen z čísla hydrologického pořadí a je jen jeho jinou (číselnou) formou.

5.29. A050,A051 – záplavové území, aktivní zóna záplavového území

Záplavová území jsou administrativně určená území, která mohou být při výskytu přirozené povodně zaplavena vodou. Jejich rozsah je povinen stanovit na návrh správce vodního toku vodoprávní úřad.

EV zastavěných územích obcí a v územích určených k zástavbě podle územních plánů vymezí vodoprávní úřad na návrh správce vodního toku také aktivní zónu záplavového území podle nebezpečnosti povodňových průtoků.

Poskytovateli pro záplavová území a aktivní zóny záplavových území by měly být vodoprávní úřady (krajů a obcí s rozšířenou působností). Neexistuje tedy zatím centrální poskytovatel. Datové struktury DMG ÚAP zde víceméně vycházejí z datových struktur, ve kterých zveřejňuje svá záplavová území podnik Povodí Labe (viz <http://www.pla.cz>).

V DMG ÚAP jsou připraveny vrstvy pro periodicitu povodně 5, 20, 100 let (tj. pro výskyt povodně, který je dosažen nebo překročen průměrně jedenkrát za 5, 20, 100 let). V případě potřeby může zpracovatel vytvořit pro jiné periodicity vrstvy s obdobným názvem a strukturou.

Kromě administrativně stanovených záplavových území je důležitou informací informativního charakteru také plocha maximální záplavy dosažená při skutečných povodních. V DMG ÚAP je připravena vrstva pro uložení informací o záplavě z roku 2002. Bude-li to nutné, může zpracovatel vytvářet další vrstvy s obdobným názvem a strukturou.

5.30. A054 – objekt/zařízení protipovodňové ochrany

Objekty a zařízení protipovodňové ochrany budou ukládány do tří sesterských vrstev lišících se pouze typem grafiky.

Pro všechny tyto vrstvy jsou pro zjednodušení navrženy stejné základní typy, i když pravděpodobně nebudou vždy všechny využity. (Např. protipovodňový uzávěr bude zřejmě evidován vždy jen jako bod).

Navržené základní typy vznikly po konzultacích s odborníky jako jednotný vyjadřovací prostředek pro případné bližší rozlišení jednotlivých objektů a zařízení. Teprve praxe ÚAP ukáže, v jaké míře podrobnosti bude nutné tyto jevy sledovat a navzájem rozlišovat.

5.31. A055 – přírodní léčivý zdroj, zdroj přírodní minerální vody včetně OP

Datová struktura ochranných pásem přírodních léčivých zdrojů a přírodních minerálních vod v DMG ÚAP vychází z datové struktury, ve které je poskytuje poskytovatel (Ministerstvo zdravotnictví – odbor ČILZ).

Ačkoliv zákon hovoří o možnosti vymezení dílčích pásem jen v rámci ochranného pásma II.stupně, v konkrétních datech ČILZ se vyskytuje i dílčí členění ochranných pásem I.stupně. Proto jsme tuto možnost v DMG ÚAP zavedli také.

Z lázeňského zákona vyplývá, že peloidy patří mezi přírodní léčivé zdroje. ČILZ nicméně poskytuje ochranná pásma peloidů v samostatné vrstvě. Proto se tohoto členění drží i datový model DMG ÚAP. Z hlediska nároků na územní ochranu by mělo být ochranné pásmo peloidu obdobou ochranného pásma přírodního léčivého zdroje I.stupně.

5.32. A056 – lázeňské místo, vnitřní a vnější území lázeňského místa

Přestože by pro naplnění tohoto jevu vyhlášky pravděpodobně stačilo realizovat v datovém modelu pouze plošnou vrstvu vnitřních a vnějších území lázeňských míst, byla do DMG ÚAP zařazena i přehledová bodová vrstva lázeňských míst, která může být v případě potřeby nositelem dalších celkových informací o lázeňském místě. Zatím tato vrstva nese pouze informaci o dokumentu, kterým bylo lázeňské místo stanoveno.

Konkrétní data ČILZ obsahují zatím jen vnitřní území lázeňských míst. Podle sdělení pracovníků ČILZ je dnes vymezení vnějšího území v některých případech problematické, protože se opírá o výčet správních území, která se mohla od doby vyhlášení změnit. Pro územní plánování je nicméně významné především vymezení vnitřního území.

5.33. A057 – dobývací prostor

Dobývací prostory jsou v DMG ÚAP realizovány jediným JDM, který je tvořen jedinou vrstvou „DobvPr_p“.

Poskytovatel (Geofond) zatím obvykle dodává dobývací prostory rozdělené do dvou vrstev. Rozdělení je provedeno na základě hodnot atributu „stav_vyuz“ takto :

- „dpte“ vrstva dobývacích prostorů těžených, kde „stav_vyuz“ nabývá hodnot :
 - *těžené*
 - *uzavírané*
 - *v průzkumu, otvírce*
- „dpne“ vrstva dobývacích prostorů netěžených, kde „stav_vyuz“ nabývá hodnot :
 - *rezervní*
 - *se zastavenou těžbou*
 - *s ukončenou lvidací*
 - *s ukončenou těžbou*

Vzhledem ke stejné datové struktuře vrstev dpne, dpte je možné je spojit do vrstvy jediné, což považujeme za praktičtější.

U vrstvy „DobvPr_p“ upozorňujeme na konvenci ve skladbě atributu cis_dp, který je unikátním identifikačním číslem dobývacího prostoru podle SurIS :

- 1. znak .. číslo knihy báňského úřadu určující druh suroviny :
 - 1 - Radioaktivní suroviny
 - 2 - Černé uhlí
 - 3 - Hnědé uhlí a lignit

- 4 - Ropa, zemní plyn
- 5 - Rudy, síra
- 6 - Ostatní vyhrazené nerosty
- 7 - Nevýhrazené nerosty (stavební suroviny)
- další 4 znaky číslo folia báňského úřadu, kde je dobývací prostor evidován

5.34. A059 – chráněné území pro zvláštní zásahy do zemské kůry

Chráněná území pro zvláštní zásahy do zemské kůry jsou v DMG ÚAP realizována jediným JDM, který je tvořen jedinou vrstvou „CHUZvZas_p“.

Pokud nebudou tato data vybavena centrálně vedeným identifikátorem poskytovatele, je třeba je vybavit identifikátorem unikátním v rámci dané ORP.

5.35. A060 – ložisko nerostných surovin

Ložiska nerostných surovin jsou v DMG ÚAP realizována jediným JDM, který je tvořen trojicí „sesterských“ vrstev „Loziska_p“, „Loziska_l“, „Loziska_b“. Tyto vrstvy mají stejnou strukturu atributů a liší se pouze typem grafiky.

Poskytovatel (Geofond) zatím obvykle dodává ložiska nerostných surovin rozdělená do více vrstev. Rozdělení je provedeno na základě typu ložiska, který udávají hodnoty atributu „subregistr“ :

- B bilancovaná ložiska výhradní
- D evidovaná ložiska nevýhradní
- N nebilancovaná ložiska (vyhrazené i nevyhrazené nerosty)
- P prognózy schválené (vyhrazené nerosty)
- R prognózy schválené (nevyhrazené nerosty) (alternativní název prognózy revidované)
- Q prognózy neschválené (ostatní)
- U vytěžená ložiska (s ukončenou těžbou)
- V oblasti negativního průzkumu
- Z zrušená ložiska

Vzhledem ke stejné datové struktuře těchto vrstev je možné je pro každý typ grafiky spojit do vrstvy jediné, což považujeme za praktičtější.

5.36. A061 – poddolované území

Datová struktura poddolovaných území v DMG ÚAP vychází z datové struktury základních vybraných informací poskytovaných o nich Geofondem :

<http://www.geofond.cz/cz/webove-aplikace/seznam-aplikaci>

V datech dodávaných v současné době Geofondem není nicméně obsažen unikátní identifikátor „KLIC“, přestože na uvedených webových stránkách prezentován je. Unikátní identifikací plochy v současně dodávaných datech je dvojice atributů „MAPA“, „ZAKRES“. Proto byl atribut „ZAKRES“ do DMG ÚAP oproti starší verzi doplněn.

5.37. A062 – sesuvné území a území jiných geologických rizik

Podle metodických pokynů ÚÚR se rozumí pod tímto jevem vyhlášky vedle sesuvných území také radiometrické anomálie :

<http://www.geofond.cz/cz/informacni-system/struktura/prostorove-databaze/radiometricke-anomalie>

Datová struktura sesuvných území a radiometrických anomálií v DMG ÚAP vychází z datové struktury základních vybraných informací poskytovaných o nich Geofondem.

Na základě příbuznosti jsou v novějších verzích DMG ÚAP pod tento jev vyhlášky zařazeny také "mapy radonového rizika" (podle nové terminologie "mapy radonového indexu"). Potenciálním poskytovatelem těchto map je ČGS.

5.38. A063 – staré důlní dílo

Česká geologická služba - Geofond vede registr starých důlních děl. V něm jsou kromě vlastních "starých důlních děl" sledována i opuštěná a opuštěná průzkumná důlní díla. Rozdíl mezi těmito kategoriemi je zjednodušeně řečeno v tom, kdo za staré důlní dílo zodpovídá, viz :

<http://mapmaker.geofond.cz/mapmaker/geofond/info/wiz13.htm>
<http://www.geofond.cz/cz/statni-geologicka-sluzba/stara-dulni-dila>

Datový model chápe jev vyhlášky A063 v plném rozsahu „registru starých důlních děl“, tj. včetně děl opuštěných a opuštěných průzkumných.

Datová struktura starých důlních děl v DMG ÚAP vychází z datové struktury základních vybraných informací poskytovaných o nich Geofondem. Stejně jako Geofond sleduje i DMG ÚAP tyto jevy pouze jako bodovou informaci. Pokud by se to v praxi ÚAP ukázalo jako nezbytné, bude doplněna „sesterská“ plošná vrstva se stejnou databázovou strukturou.

5.39. A064 - staré zátěže území a kontaminované plochy (SEZ)

Poskytovatelem údajů o SEZ je MŽP, které přislíbilo poskytovat v následujících letech tyto údaje přímo podle datového modelu DMG ÚAP.

SEZ mohou být ukládány do dvou sesterských vrstev lišících se pouze typem grafiky. Předpokládáme, že plošná vrstva bude využívána pouze pro rozlehlejší lokality. V bodové vrstvě by měly být zaznamenány všechny SEZ, tedy i ty zpracované ve vrstvě plošné.

Klíčovou informací o SEZ jsou jejich priority z hlediska nutnosti řešení. Pro jednotné určování priorit SEZ stanovilo MŽP metodiku, která vyjadřuje prioritu kódem ve formátu „XY.Z“, kde

- XY základní priorita s následujícím významem :
 - A3 aktuální riziko, stupeň 3 (nejvyšší základní priorita)
 - A2 aktuální riziko, stupeň 2
 - A1 aktuální riziko, stupeň 1
 - P4 potenciální riziko, stupeň 4
 - P3 potenciální riziko, stupeň 3
 - P2 potenciální riziko, stupeň 2
 - P1 potenciální riziko, stupeň 1
 - N2 bez rizika, stupeň 2
 - N1 bez rizika, stupeň 1
 - N0 bez rizika, stupeň 0 (nejnižší základní priorita)

- Z index priority (jemnější členění v rámci základní priority)
 - 3 nejvyšší priorita v rámci dané základní priority
 - 2 :
 - 1 :
 - 0 nejnižší priorita v rámci dané základní priority

Každému kódu základní priority je metodikou přidělen jednoznačný situační výrok charakterizující lokalitu a jednoznačný charakter dalšího postupu řešení lokality.

Podrobný výklad syntaxe priorit viz „Metodika MŽP pro kategorizaci priorit SEZ“.

Poznámka :

- *Atributy nazob,icob,nazku,kodku,X,Y jsou lokalizační atributy, které udávají umístění lokality. Jejich na první pohled zbytečně velký počet je zvolen záměrně. Některé zdroje totiž poskytují informace pouze negrafickou formou, neuvádějí souřadnice vztažného bodu, ale jsou schopny dodat alespoň přibližnou lokalizaci uvedením katastrálního území nebo obce, kde se lokalita nachází.*

5.40. A065 - oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší

Poskytovatelem těchto údajů je MŽP, zpracovatelem pak ČHMÚ, který jejich základní podobu poskytuje ke stažení na adrese :

http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/ozko/ozko_CZ.html

Data na uvedené adrese pokrývají kromě jevu vyhlášky A065 i jev B036 (hodnoty imisního znečištění životního prostředí a jejich vývoj). Proto jsou v nich kromě souhrnných ukazatelů znečištění ovzduší obsaženy i informace o překročení limitů pro jednotlivé dílčí škodliviny.

ČHMÚ získává data o znečištění ovzduší modelovým výpočtem nad plošnou čtvercovou sítí o straně 1 km. Tato síť je stále stejná, rok od roku se nemění. Pro každý čtverec je modelem určeno, zda v něm dochází pro vybrané škodliviny (např. pro SO₂) a pro na nich sledované veličiny (např. pro roční průměry koncentrace) k překročení imisních limitů (LV), cílových imisních limitů (TV) případně dokonce k překročení imisních limitů zvýšených o mez tolerance (LV+MT).

Imisní limity (LV) a případně i meze tolerance (MT) pro ochranu lidského zdraví jsou stanoveny pro následující znečišťující látky a na nich sledované veličiny :

• oxid siřičitý	SO ₂	hodinové průměry
• oxid siřičitý	SO ₂	24-hodinové průměry (od 7 do 7 hodin SEČ)
• částice frakce PM ₁₀	PM ₁₀	24-hodinové průměry (od 7 do 7 hodin SEČ)
• částice frakce PM ₁₀	PM ₁₀	roční průměry
• oxid dusičitý	NO ₂	hodinové průměry
• oxid dusičitý	NO ₂	roční průměry
• olovo	Pb	roční průměry
• oxid uhelnatý	CO	maximální 8-hodinové denní klouzavé průměry
• benzen	BZN	roční průměry

Cílové imisní limity pro ochranu lidského zdraví (TV) jsou stanoveny pro znečišťující látky a na nich sledované veličiny :

• kadmium	Cd	roční průměry
• arsen	As	roční průměry
• nikl	Ni	roční průměry
• benzo(a) pyren	BaP	roční průměry
• troposférický ozon	O ₃	maximální 8-hodinové denní klouzavé průměry, přičemž se povolený počet překročení posuzuje v průměru za 3 roky

Imisní limity a cílové imisní limity (LV,TV) pro ochranu ekosystémů a vegetace jsou stanoveny pro znečišťující látky a na nich sledované veličiny :

• oxid siřičitý	SO ₂	zimní průměry (LV)
• oxid siřičitý	SO ₂	roční průměry (LV)
• oxidy dusíku	NO _x	roční průměry (LV)
• troposférický ozon	O ₃	5-leté průměry expozičního indexu AOT40 (TV)

Poznámky k sledovaným veličinám :

- *Limity pro hodinové, maximální klouzavé 8-hodinové a 24-hodinové průměry se obvykle vztahují na n-té nejhorší hodnoty v roce, kde n je obecně pro každou škodlivinu a na ní sledovanou veličinou různé. Jinými slovy za rok je povoleno nejvýše (n-1) výskytů hodnot, které daný limit přesahují.*
- *Expoziční index AOT40 je definován jako součet rozdílů mezi hodinovou koncentrací O₃ větší než 80 µg.m-3 (= 40 ppb) a hodnotou 80 µg.m-3, užitím pouze hodinových hodnot změřených každý den mezi 8:00 a 20:00 SEČ v období květen až červenec.*
- *V koncovkách názvů atributů je v DMG ÚAP pro odlišení veličin zvolena následující mnemotechnika :*
 - *_r5 5-leté průměry*
 - *_r roční průměry*
 - *_h24 24-hodinové průměry (od 7 do 7 hodin SEČ)*
 - *_h8 maximální 8-hodinové denní klouzavé průměry*
 - *_h hodinové průměry*
- *Následující veličiny dle sdělení ČHMÚ v současné době nikde v ČR své limity (cílové limity) nepřesahují :*
 - *SO₂ - hodinové průměry*
 - *NO₂ - hodinové průměry*
 - *Pb - roční průměry*
 - *CO - maximální denní 8h klouzavé průměry*
 - *Ni - roční průměry*

Proto se v datech poskytnutých za rok 2006 odpovídající atributy nevyskytují (byly by vyplněny samé nuly). Tato situace potvrzuje pravděpodobně i v následujících letech. V datovém modelu tyto atributy pro úplnost ponecháváme.

„Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší“ (OZKO) se podle zákona o ochraně ovzduší (novela č.472/2005 Sb.) vymezují jako **„území, na kterém došlo k překročení imisního limitu pro jednu nebo více znečišťujících látek“**. Proto je v poskytovaných datech dále pro každou z výše uvedených skupin vyhodnoceno, zda dochází v daném čtverci k překročení limitu alespoň pro jednu veličinu ze skupiny. Tam, kde figuruje škodlivina O₃ jsou navíc souhrnné výsledky poskytovány vždy ve dvou variantách. Se zahrnutím O₃ a bez něj. Překročení pro tuto škodlivinu je totiž tak časté, že maskuje překročení ostatními znečišťujícími látkami. Výsledkem je následujících 5 souhrnných ukazatelů znečištění ovzduší :

- **ZdrLVMT** indikace překročení alespoň jednoho z imisních limitů pro ochranu lidského zdraví (LV), sleduje se ještě i překročení limitu zvýšeného o mez tolerance (LV+MT)
- **ZdrTV** indikace překročení alespoň jednoho z cílových imisních limitů pro ochranu lidského zdraví (TV), bez zahrnutí O₃
- **ZdrTVO₃** indikace překročení alespoň jednoho z cílových imisních limitů pro ochranu lidského zdraví (TV), včetně zahrnutí O₃
- **Eko** indikace překročení alespoň jednoho z imisních limitů pro ochranu ekosystémů a vegetace, bez zahrnutí O₃
- **EkoO₃** indikace překročení alespoň jednoho z imisních limitů pro ochranu ekosystémů a vegetace, včetně zahrnutí O₃ (u O₃ – AOT40 jde o cílový imisní limit)

Z hlediska přesného znění zákona **jsou oblastmi OZKO pouze čtverce s indikací překročení souhrnného ukazatele ZdrLVMT** (viz § 7, odst.1 zákona č.472/2005 Sb.). Z hlediska dopadu na zdraví lidí a na ekosystémy je nicméně významná také informace o překročení ostatních souhrnných ukazatelů.

Informace o kvalitě ovzduší jsou každoročně aktualizovány. Datová struktura je tudíž vybavena i atributem pro uložení roku. Pak je možné ukládat údaje z různých let do jediného souboru, na kterém lze sledovat časový vývoj. V takovém případě však považujeme za vhodné rozdělit grafickou a databázovou složku do dvou souborů vázaných přes ID čtverce, aby se grafická informace zbytečně neduplikovala.

Poznámky k datové struktuře :

- Identifikátory čtverců plošné sítě ČHMÚ explicitně nedodává. Doporučujeme je odvozovat z dodávaných údajů *X_COORD* a *Y_COORD*, které obsahují souřadnice středů čtverců v souřadném systému S-42. Doporučený způsob odvození ilustrujeme příkladem : *X_COORD*=3481500, *Y_COORD*=5561000 => ID = „3481_5561“. Unikátní identifikátor je tak tvořen z kilometrových souřadnic S-42 levého dolního rohu daného čtverce.
- Informace o kvalitě ovzduší jsou každoročně aktualizovány. Datová struktura je tudíž vybavena i atributem pro uložení roku. Pak je možné ukládat údaje z různých let do jediného souboru, na kterém je pak možné sledovat časový vývoj. V takovém případě však považujeme za vhodné rozdělit grafickou a databázovou složku do dvou souborů vázaných přes ID čtverců plošné sítě, aby se grafická informace zbytečně neduplikovala.

Poznámky k souvisejícím předpisům :

- Vymezení oblastí OZKO každoročně vyhlašuje ve svých věstnících MŽP v podobě tabulek vyjadřujících, jaká procenta určitých správních území jsou oblastmi OZKO zasažena (jde se až do podrobnosti území v působnosti stavebních úřadů). Tyto informace jsou z výše zmíněné základní čtvercové sítě odvozené přepočtem.
- Nařízení vlády (č.350/2002 Sb.) vymezovalo chráněná území z hlediska limitů **pro ochranu vegetace a ekosystémů**. Jednalo se o území, na nichž musí být dodržovány imisní limity pro ochranu ekosystémů a vegetace :
 - území národních parků (NP) a chráněných krajinných oblastí (CHKO)
 - území s nadmořskou výškou 800 m n.m. a vyšší
 - ostatní vybrané lesní oblasti podle publikace ve Věstníku MŽP

Toto vymezení však již v novém nařízení vlády „o sledování a vyhodnocování kvality ovzduší“ (č.597/2006 Sb.) není, sledování překročení EKO-limitů tak ztrácí smysl a ČHMÚ proto tyto informace do dat ÚAP přestalo zařazovat ! V DMG ÚAP však zatím údaje Eko a EkoO3 ponecháváme, protože nové znění zákona je připomínkováno a je možné, že v dalších letech se tyto údaje opět vyhodnocovat budou. V současnosti zůstávají nevyplněné.

5.41. A067 - úpravny vody

Za základní vrstvu nesoucí informace o úpravách vody považujeme vrstvu bodovou. V případě potřeby budou vybrané objekty přesně vymezeny i v plošné vrstvě a vybaveny zde shodnými informacemi jako ve vrstvě bodové, včetně stejné hodnoty identifikátoru.

5.42. A069 - ČOV

Za základní vrstvu nesoucí informace o čistírnách odpadních vod považujeme vrstvu bodovou. V případě potřeby budou vybrané objekty přesně vymezeny i v plošné vrstvě a vybaveny zde shodnými informacemi jako ve vrstvě bodové, včetně stejné hodnoty identifikátoru.

5.43. A068, A070 – vodovodní a kanalizační sít' včetně ochranného pásma

Zde uvádíme několik poznámek společných pro informace sledované na vodovodních a kanalizačních vedeních.

Vyplnění atributu „Nazev“ je nepovinné. Pokud bude tento atribut vyplňován, může sloužit k výběru úseků patřících ke stejnému celku.

V případě vedení, jejichž ochranné pásmo (OP) je závislé na vlastnostech vedení, může být užitečné zaznamenat v attributech vedení všechny vlastnosti důležité pro vygenerování OP.

V dosavadní praxi územního plánování však obvykle tyto podrobné informace v digitálně předávaných datech o vodovodech a kanalizaci nebyly.

Předpokládáme, že nyní, kdy budou poskytovateli dat vlastníci technické infrastruktury, mohli by tyto podrobné informace dodávat a proto příslušné atributy do datové struktury navrhujeme. Teprve praxe však ukáže, zda data poskytovaná vlastníky budou pro naplnění těchto atributů dostatečná a zda všechny tyto informace budou potřeba v situaci, kdy má poskytovatel dodávat i ochranné pásmo.

5.44. A071 - výrobní elektřiny včetně ochranného pásma

Za základní vrstvu nesoucí informace o elektrárnách považujeme vrstvu bodovou. V případě potřeby budou vybrané objekty přesně vymezeny i v plošné vrstvě a vybaveny zde shodnými informacemi jako ve vrstvě bodové, včetně stejné hodnoty identifikátoru.

5.45. A072 – elektrická stanice včetně ochranného pásma

Za základní vrstvy nesoucí informace o elektrických stanicích a rozvodnách považujeme vrstvy bodové. V případě potřeby budou vybrané objekty přesně vymezeny v plošných vrstvách a vybaveny zde shodnými informacemi jako ve vrstvách bodových, včetně stejné hodnoty identifikátoru.

Zákon definuje pouze elektrické stanice, nikoliv rozvodny. Z praktických důvodů a na žádost uživatelů jsou nicméně tyto dvě kategorie v DMG ÚAP rozlišeny. Vrstvy „ElStan“ jsou určeny pro jednotlivé samostatné objekty, vrstvy „ElRozv“ jsou určeny pro areály v uzlech elektrických sítí.

Vzhledem k tomu, že někteří poskytovatelé neuvádějí konkrétní hodnoty napětí, je v DMG ÚAP zaveden i atribut „uroven“, který představuje úroveň napětí podle ČSN 33 0010. Tento přístup byl použit i pro elektrická vedení.

5.46. A073 – nadzemní a podzemní vedení elektrizační soustavy včetně OP

Vzhledem k tomu, že někteří poskytovatelé neuvádějí konkrétní hodnoty napětí, je v DMG ÚAP zaveden i atribut „uroven“, který představuje úroveň napětí podle ČSN 33 0010. Tento přístup byl použit i pro elektrické stanice.

5.47. A074 – technolog. objekt zásobování plynem vč. ochr. a bezp. pásma

Za základní vrstvu nesoucí informace o technologických objektech zásobování plynem považujeme vrstvu bodovou. V případě potřeby budou vybrané objekty přesně vymezeny i v plošné vrstvě a vybaveny zde shodnými informacemi jako ve vrstvě bodové, včetně stejné hodnoty identifikátoru. Plošně doporučujeme sledovat především objekty důležité pro vytváření ochranného a bezpečnostního pásma.

5.48. A075 - vedení plynovodu včetně ochranného a bezpečnostního pásma

Typ „PZ“ (plynovod podzemního zásobníku) byl doplněn na základě konkrétních dat poskytovatelů.

5.49. A076 – technolog. objekt zásobování jinými produkty vč. ochr. pásma

Metodický pokyn ÚÚR tento jev vyhlášky vykládá podle našeho názoru chybně jako objekty na produktovodu (argumentace viz dále - komentář k jevu A078).

V našem pojetí doporučujeme v rámci tohoto jevu sledovat technologické objekty zásobování jinými produkty včetně jejich ochranného pásma.

5.50. A077 - ropovod včetně ochranného pásma

V případě ropovodů vyhláška nepamatovala na objekty na ropovodu. Zavedli jsme proto JDM technologický objekt ropovodu včetně ochranného pásma, v jehož rámci navrhuje tyto objekty sledovat. Číselník objektů na ropovodu důležitých pro ÚP a tudíž i pro ÚAP bude na základě praktických zkušeností dále doplňován. Stejný číselník je použit i pro objekty na produktovodech.

Za základní vrstvu nesoucí informace o technologických objektech na ropovodu považujeme vrstvu bodovou. V případě potřeby budou vybrané objekty přesně vymezeny i v plošné vrstvě a vybaveny zde shodnými informacemi jako ve vrstvě bodové, včetně stejné hodnoty identifikátoru.

5.51. A078 - produktovod včetně ochranného pásma

V tomto případě jsme jev vyhlášky rozdělili na dva JDM:

- produktovod vč. ochranného pásma
- technologický objekt produktovodu vč. ochranného pásma

Podle metodického pokynu ÚÚR č.1 se mají objekty na produktovodech sledovat v rámci jevu A076 technologický objekt zásobování jinými produkty včetně ochranného pásma. Domníváme se však, že v tom případě by jistě příloha A „Vyhlášky“ řadila tyto dva jevy těsně k sobě, jako je tomu např. v případě objektů zásobování plynem a vedením plynovodu.

Podle našeho výkladu tedy jev A076 slouží pro evidenci objektů zásobování jinými produkty včetně jejich ochranného pásma. Pokud se ukáže náš výklad nesprávný, nemají být zřejmě jiné produkty sledovány vůbec a jev A076 bude pokryt v rámci JDM „technologický objekt na produktovodu vč. ochranného pásma“.

Za základní vrstvu nesoucí informace o technologických objektech na produktovodu považujeme vrstvu bodovou. V případě potřeby budou vybrané objekty přesně vymezeny i v plošné vrstvě a vybaveny zde shodnými informacemi jako ve vrstvě bodové, včetně stejné hodnoty identifikátoru.

5.52. A079 – technologický objekt zásobování teplem

Za základní vrstvu nesoucí informace o technologických objektech zásobování teplem považujeme vrstvu bodovou. V případě potřeby budou vybrané objekty přesně vymezeny i v plošné vrstvě a vybaveny zde shodnými informacemi jako ve vrstvě bodové, včetně stejné hodnoty identifikátoru.

5.53. A080 – teplovody

U teplovodů rozlišujeme v DMG ÚAP od verze 4.0 význam pouze v kategoriích dálkové, ostatní, bez rozlišení. Dříve navržené členění bylo zdrojem nejasností. V případech, kdy se podařilo zjistit podklady pro rozlišení teplovodů na primární a sekundární, uložte prosím tuto informaci v samostatném atributu nad rámec ÚAP.

5.54. A081 - elektronické komunikační zařízení včetně ochranného pásma

Poznámky k datům poskytovaným Radiokomunikacemi, a.s. :

- Pod názvem „vysílací zařízení“ poskytují Radiokomunikace bez rozlišení vysílače „V“ a převaděče „P“, což jsou v principu obdobná zařízení odlišující se výkonem. Pokud nezjistíme bližší podrobnosti, doporučujeme v tomto případě označit v DMG ÚAP všechny tyto objekty jako typ „V“.
- Pod názvem „RR body“ poskytují Radiokomunikace bez rozlišení komunikační zařízení radiových směrových spojů „S“ a základnové stanice „Z“ (základnová stanice plní mimo jiné i roli směrového zařízení). Doporučujeme v tomto případě označit v DMG ÚAP všechny tyto objekty jako typ „S“.
- Vrstvě KomZarizeni_b byl doplněn atribut „vyznam“, aby bylo, stejně tak jako u komunikačních vedení, možné odlišit významná zařízení od ostatních.

5.55. A082 - komunikační vedení včetně ochranného pásma

Kabelová sdělovací vedení a radiové směrové spoje jsou vzhledem k odlišné povaze těchto komunikačních vedení sledovány v pozdějších verzích DMG ÚAP v samostatných vrstvách. Stejně tak i jejich ochranná pásma.

5.56. A083 - jaderné zařízení

Vzhledem k malému počtu jaderných zařízení by neměl být problém tuto vrstvu vytvořit a spravovat centrálně. Předpokládáme vznik takovéto vrstvy. Její údržba bude vzhledem k malé proměnlivosti sledovaného jevu snadná.

5.57. A084 – objekty/zařízení ze skupiny A,B s umístěnými nebezp. látkami

Poskytovatelem těchto údajů je Krajský úřad. Konkrétním zdrojem dat je pak např. „Krizový plán kraje“.

DMG ÚAP poskytuje pro různou úroveň podrobnosti zpracování tohoto jevu dvě sesterské vrstvy lišící se pouze typem grafiky (bodová, plošná).

5.58. A085 - skládka včetně ochranného pásma

Struktura sledovaných údajů na objektech vychází z evidenčních listů, které ORP předává Kraji. Neměl by nastat problém při jejich správném vyplnění.

5.59. A086 - spalovna včetně ochranného pásma

Registr spaloven je součástí registru znečišťování ovzduší, viz metadata. Dá se předpokládat, že údaje o spalovnách budou časem dostupné z centrálního zdroje (RZI – Čenia, ...).

Identifikace spalovny v registru zatím není jednoduchá. Údaje v registru jsou sledovány v jiných kategoriích - "spalovna" jako taková spadá do několika různých kategorií. Jednoznačné určení, který z objektů v registru RZI je spalovnou, je podle nás zatím úkolem orgánu ŽP, popř. Kraje. Takto vybrané objekty si zachovávají ID dle RZI.

Atribut „Nazev“ doplňuje ID dle RZI a má sloužit běžnému uživateli pro snadnou identifikaci jevu v území.

5.60. A087 - zařízení na odstraňování nebezpečného odpadu vč. ochr. pásma

Doporučujeme sledovat všechna zařízení na odstraňování odpadu a v atributu "Nebezp" (Ano/Ne) sledovat, zda má vlastník příslušné povolení k nakládání s nebezpečným odpadem.

5.61. A088 až A093 – dálnice, silnice a ostatní pozemní komunikace včetně OP

Protože různé kategorie silnic mají různé poskytovatele, navrhujeme je sledovat v několika vrstvách. Struktura atributových tabulek vrstev silnic vychází z atributů silnic dodávaných ŘSD. Atributové tabulky mají pro všechny silnice obdobnou strukturu.

Tyto vrstvy neumožňují sledovat objekty existující až v návrhovém období. K tomu slouží jev vyhlášky A118 - jiné záměry. Důvodem je např. vyjádření ŘSD, že návrhy evidují jiným způsobem a poskytovány budou např. i v papírové podobě.

Místní komunikace mohou být kategorizovány na třídy I - IV. Pokud v rámci obce takováto kategorizace byla provedena, je vhodné ji v atributu „typ“ zaznamenat. Jinak zde pro místní komunikace vyplníme hodnotu „M“ (místní komunikace bez rozlišení třídy).

Jednodušším přístupem a z hlediska nároků územního plánování vhodnějším je sledovat výskyt mostů a tunelů na trase přímo na konkrétní "polyline", proto byly zavedeny atributy Most, Tunel. Data ŘSD bude potřeba tímto způsobem upravit. Originální data sledují tyto objekty ve zvláštních bodových vrstvách.

Důležitým objektem na komunikacích, běžně sledovaným v územních plánech, jsou mimoúrovňové křižovatky. Datový model umožňuje je sledovat ve vrstvě muk_b. Tato vrstva nemá zvláštního poskytovatele, data lze částečně odvodit z podkladů ŘSD, částečně musí vzniknout průzkumem. Základem mohou být např. vrstvy, které vznikly při zpracování ÚP VÚC.

5.62. A095, A096 – železniční dráha celostátní a regionální vč. ochr. pásma

Pro vymezení ochranného pásma železnice mohou být důležité i plochy, které vlastní vedení dráhy ("kolejiště") výrazně rozšiřují. Ochranné pásmo železnice je limitem, proto je vhodné v ÚAP sledovat i plochy, které jsou pro jeho vymezení podstatné.

5.63. A096 - koridor vysokorychlostní železniční trati

Podle „Vyhlášky“ by měly být sledovány plochy koridorů VRT. Praxe byla zatím jiná, byly poskytovány osy VRT. Proto v datovém modelu navrhujeme sledovat také osy VRT s tím, že plošná vrstva bude využita, až budou data ministerstva dopravy v polygonové topologii standardně dodávána.

5.64. A102 - letiště včetně ochranných pásem

5.64.1. JDM – letiště včetně ochranných pásem

Základní informace o letištích jsou obsaženy v bodové vrstvě letiste_b, která z hlediska grafiky obsahuje vztažné body letišť.

Plošná vrstva letiste_p vymezuje prostor letiště. Ten je důležitý mimo jiné proto, že zákon rozlišuje letecké stavby v prostoru letiště a mimo něj (zákon č.47/1997 Sb., § 36, odst. 1). Prostor letiště je vymezen hranicí pozemku letiště.

Poznámka :

- *Uvnitř prostoru letiště nepovažujeme za nutné v rámci ÚAP samostatně vymezovat letecké stavby a zařízení (viz také jev vyhlášky A103).*

Vrstva LetVPD_I slouží k liniovému vymezení os vzletových a přistávacích drah včetně informace o zpevněnosti dráhy. Alternativně je možné zpracovat tuto vrstvu plošně pod názvem LetVPD_p (s přesným plošným vymezením drah a se stejnými atributy). Domníváme se však, že liniové zpracování os je postačující. Z hlediska územního plánování je podstatnější plošné vymezení kompletních vzletových a přistávacích pásů ve vrstvě LetVPP_p.

Ochranná pásma letišť jsou podle své povahy rozdělena do 6 vrstev v souladu s definicí v zákoně (zákon č.47/1997 Sb., § 37, odst. 3, dle změny č.225/2006 Sb.). Vnitřní členění těchto vrstev je dáno předpisem ministerstva dopravy L 14 OP.

Kromě letišť definuje zákon i plochy pro vzlety a přistání (zákon č.47/1997 Sb., § 35). Tyto plochy doporučujeme definovat v rámci pokrytí jevu vyhlášky A102 pouze bodově, stejně tak jako umístění heliportů.

Poznámka :

- *Pokud je zapotřebí plochu pro vzlet a přistání nebo plochu heliportu přesně vymežit, doporučujeme navíc zakreslit příslušnou dopravní plochu do vrstvy SoucVyuze_p (současné využití území).*

5.64.2. JDM – letecké koridory

Leteckými koridory R a TSA se rozumí zájmové území ministerstva obrany (dle ustanovení § 175 odst.1 zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu a v souladu se zákonem č. 49/1997 Sb. o civilním letectví) V tomto vymezeném území lze vydat územní rozhodnutí a povolit nadzemní stavbu jen na základě závazného stanoviska MO ČR.

Poznámka :

- *letecké koridory R = vojenské újezdy a letový prostor nad nimi*
- *letecké koridory TSA = prostory pro létání v malých a přízemních výškách*

5.65. A103 - letecká stavba včetně ochranných pásem

Ve vrstvě LetStavba_b doporučujeme v rámci ÚAP samostatně sledovat pouze letecké stavby a zařízení mimo prostory letišť a rozlišovat u nich základní typ podle typu ochranného pásma, jehož jsou nositelem.

Ochranná pásma leteckých staveb a zařízení jsou podle své povahy rozdělena do 2 vrstev v souladu s definicí v zákoně (zákon č.47/1997 Sb., § 37, odst. 4, dle změny č.225/2006 Sb.)

5.66. A104 - vodní cesta

Rozhodli jsme se nesledovat plošnou vrstvu vodních cest, protože z hlediska ÚP není vodní cesta limitem. Sledovat plošně vodní cesty včetně všech součástí by bylo neúměrně pracné. Dostatečné informace lze udržovat na úrovni vrstvy stávajícího využití území (v podrobnosti pro ÚP dostatečné). Informace o součástech vodní cesty, které mohou být důležité z hlediska ÚP, jsme se rozhodli sledovat v podobě bodové vrstvy.

5.67. A106 - cyklostezka, cyklotrasa, hipostezka a turistická sezka

Pojem cyklostezky je nutno rozlišit od cyklotrasy, která znamená orientační směrové vedení cyklistů a může být vedena jak po cyklostezkách, tak i po vhodných komunikacích společných se silniční dopravou.

Sledovat na liniích turistických tras jejich barvu se může zdát zbytečné, protože ji lze odvodit z oficiálního označení trasy, ale z praktického hlediska je dobré tento atribut sledovat odděleně.

Atribut „barva“ je označen jako „výčtový“. Znamená to, pro danou linii může být v souladu s realitou vyplněno více barev najednou uvedením textového řetězce, v němž jsou zastoupena všechna potřebná písmena. Např. vyplnění barva=“CMY“ znamená, že danou trasou vedou společně červená, modrá a žlutá značka.

Vedle vrstvy turistických tras je v pozdějších verzích DMG ÚAP zavedena i vrstva turistických stezek. V ní by měly být uloženy lokální turistické stezky s místním značením i bez něj (tématické stezky, místní okruhy, ...).

5.68. A107 - objekt důležitý pro obranu státu včetně ochranného pásma

Je těžké předjímat konkrétní typy objektů, které budou poskytovatelem předávány, datový model je v tomto ohledu navržen dostatečně pružně a je možné, že časem vznikne číselník pro „Typ“ objektů. Zatím by toto bylo předčasné. Pro bližší určení objektu lze zatím použít atribut Popis.

Pro toto téma je v DMG ÚAP k dispozici trojice „sesterských“ vrstev pro všechny 3 základní typy grafiky (bod, linie, plocha). Základní atributy jsou u všech těchto vrstev stejné, bodová vrstva je navíc vybavena atributy pro identifikaci budovy.

5.69. A109 - vymezené zóny havarijního plánování

Poskytovatelem těchto údajů je Krajský úřad. Konkrétním zdrojem dat je pak např. „Krizový plán kraje“. Zóny havarijního plánování se dělí na vnitřní a vnější.

5.70. A112 - objekt důležitý pro plnění úkolů Policie České republiky

Je těžké předjímat konkrétní typy objektů, které budou poskytovatelem předávány, datový model je v tomto ohledu navržen dostatečně pružně a je pravděpodobné, že časem vznikne číselník pro „Typ“ objektů. Zatím by toto bylo předčasné. Pro bližší určení objektu je zatím možné použít atribut Popis.

5.71. A114 - jiná ochranná pásma

V novějších verzích DMG ÚAP jsou pod tento jev vyhlášky zařazeny pozorovací vrty a prameny ČHMÚ a jejich ochranná pásma. Jedná se o tradiční limit územního plánování, na jehož výslovné uvedení v tabulce sledovaných jevů vyhláška zapomněla.

5.72. A115 - ostatní veřejná infrastruktura

Vrstva verOV_b může být využita k doplnění podrobnější informace nad plochami občanského vybavení plošné vrstvy využití území ve stavu.

Bodové objekty občanského vybavení doporučujeme členit v atributu Druh v kategoriích domény definované na základě vyhlášky číslo 501/2006 Sb., §6 odstavec 2. Je jednodušší a podle nás

postačující sledovat toto na bodových objektech, než fragmentovat podle druhu plochy občanské vybavenosti v plošné vrstvě využití území.

Vrstvy verDI_* a verTI_* obsahují informaci o případné ostatní dopravní a technické infrastruktuře nezahrnuté v jiných jevech ÚAP. Vzhledem k tomu, že dopravní a technická infrastruktura je v jiných jevech ÚAP poměrně podrobně řešena, předpokládáme, že informace zde zaznamenávané budou atypické a nebude jich mnoho.

Základní druh dopravní/technické infrastruktury určuje u těchto vrstev atribut Druh, jehož kategorie jsou pouze rámcové. Vzhledem k předpokládané rozmanitosti atypických informací není bližší určení objektů standardizované doménou a je řešeno volným popisem v atributu Popis.

5.73. A116 – počet dokončených bytů k 31.12. každého roku

Informace o dokončených bytech v obcích v jednoduchém členění na byty celkem a z toho v RD přislíbil pro ÚAP krajů poskytovat ČSÚ. Odtud by měly být k dispozici i pro ÚAP obcí s rozšířenou působností. Případné další členění nové bytové výstavby navržené v datové struktuře tohoto jevu už by muselo být zjišťováno průzkumem v obcích. Pokud se to v praxi ukáže jako nereálné, budou tyto podrobnější informace z DMG ÚAP v dalších verzích vypuštěny.

5.74. A117 – zastavitelné plochy (a plochy přestavby a plochy změn v krajině)

5.74.1. JDM – plochy změn dle územního plánu

Územní plán vymezuje :

- **zastavitelné plochy** - §2, odst.1, písm. j stavebního zákona
- **plochy přestavby** - §43, odst.1 stavebního zákona
- **plochy změn v krajině** - příloha č.7 vyhlášky č. 500/2006 Sb., část I. odst.1 e) a odst.3 b)

Vyhláška č.500/2006 Sb. ukládá sledovat zastavitelné plochy v tabulce A přílohy č.1 (řádek A117). Plochy přestavby a plochy změn v krajině sice v tabulce A vyhlášky uvedeny nejsou, stejně jako zastavitelné plochy však představují důležitou informaci o změnách způsobu využití území navržených územním plánem. V rámci tohoto datového modelu proto navrhujeme sledovat všechny tyto plochy společně v jediné vrstvě jediného JDM.

Kromě vlastních ploch změn nabízí DMG ÚAP v tomto JDM ještě možnost sledovat "Plochy a koridory, kde územní plán stanoví podmínky územní studie nebo regulačního plánu", což je téma, které s plochami změn úzce souvisí.

5.74.2. JDM – plochy změn dle ZÚR

Dle §2, odst.1, písm. j stavebního zákona mohou být zastavitelné plochy nadmístního významu vymezeny i v „Zásadách územního rozvoje“ (ZÚR). O vymezení ploch přestavby a změn krajiny v ZÚR se zákon ani vyhláška výslovně nezmiňují, pro případ potřeby ale umožňuje DMG ÚAP tyto kategorie sledovat i pro ZÚR.

Vzhledem k tomu, že plochy změn dle ZÚR mají jiný původ než plochy změn dle ÚP a jsou také zakresleny v hrubším měřítku, sledujeme je v samostatném JDM.

5.74.3. Použité kategorie způsobu využití

Na plochách změn sledujeme navržený způsob využití v kategoriích odpovídajících všem základním druhům ploch s rozdílným způsobem využití daným vyhláškou č.501/2006 Sb.. K nim je

navíc doplněna kategorie „plochy systému sídelní zeleně“, kterou používá metodika pro digitální zpracování územních plánů MINIS (v souladu s §3, odst.4 vyhlášky č.501/2006Sb.).

Návrhy nových způsobů využití území jsou tak v tomto modelu sledovány ve stejných kategoriích jako využití stávající. Je pravděpodobné, že některé z těchto kategorií nebudou v praxi využívány (zvláště pro návrhy dle ZÚR), považujeme však za vhodné ponechat i zde vyjadřovací možnosti datového modelu v plné šíři.

Pokud v sobě rozvojová plocha zahrnuje více navržených způsobů využití (což je v případě územního plánu výjimečně možné), uvádí se pro účely ÚAP využití převažující.

5.75. A118 – jiné záměry

Pod tímto jevem vyhlášky eviduje DMG ÚAP následující jevy datového modelu (JDM) :

- Veřejně prospěšné stavby, veřejně prospěšná opatření a územní opatření o asanaci území dle územního plánu (dále jen „Veřejně prospěšné zájmy dle ÚP“)
- Veřejně prospěšné stavby, veřejně prospěšná opatření a územní opatření o asanaci území dle zásad územního rozvoje (dále jen „Veřejně prospěšné zájmy dle ZÚR“)
- Územní rezervy dle územního plánu
- Územní rezervy dle zásad územního rozvoje
- Nadmístní záměry ÚP v oblasti technické a dopravní infrastruktury
- Záměry ZÚR v oblasti technické a dopravní infrastruktury
- Významné oborové záměry dopravy
- Významné oborové záměry vodního hospodářství
- Významné oborové záměry zásobování vodou a kanalizace
- Významné oborové záměry energetiky
- Ostatní „jiné“ záměry

Poznámka :

- *Významným záměrem územního plánu a ZÚR jsou také plochy zastavitelné, přestavbové a změn v krajině, které se v DMG ÚAP vztahují k jevu vyhlášky A117.*

5.75.1. „Veřejně prospěšné zájmy“ dle ÚP a ZÚR

Oba tyto JDM jsou v datovém modelu realizovány trojicí sesterských vrstev lišících se v rámci každého JDM pouze typem grafiky.

Z hlediska datové struktury jsou oba JDM řešeny obdobně. Jednak je zde identifikován ÚP(ZÚR), ze kterého „veřejně prospěšný zájem“ (VPZ) pochází, jednak je zde VPZ vybaven svým identifikátorem v rámci daného ÚP(ZÚR), volně popsán v atributu „popis“ a je uvedena možnost omezení vlastnických práv a typ VPZ.

Vycházíme přitom ze struktur metodiky MINIS a modelového řešení ÚP dle nového stavebního zákona.

Poznámka ke změně typu VPZ ve verzi 4.1 :

- *Vzhledem k tomu, že podle současného výkladu stavebního zákona územní plán v případech dle §101, §170 zákona č. 183/2006 Sb. může (ale nemusí) stanovit možnost vyvlastnění a možnost uplatnění předkupního práva, bylo vrstvám VPZ* upraveno kódování typu na 1 znak, abychom se vyhnuli neúnosně velkému množství nově vzniklých možných kombinací. Typ už v sobě nenese informaci o omezení vlastnických práv, která je nyní uložena již jen v atributu omezPrav.*

5.75.2. Územní rezervy dle ÚP a ZÚR

Oba tyto JDM jsou v datovém modelu realizovány trojicí sesterských vrstev lišících se v rámci každého JDM pouze typem grafiky.

Z hlediska datové struktury jsou oba JDM řešeny obdobně. Jednak je zde identifikován ÚP(ZÚR), ze kterého územní rezerva pochází, jednak je zde územní rezerva vybavena svým identifikátorem v rámci daného ÚP(ZÚR), je pro ni uveden předpokládaný převládající způsob využití a je volně popsána v atributu „popis“.

5.75.3. Nadmístní záměry ÚP v oblasti technické a dopravní infrastruktury

Tento JDM je realizován dvěma trojicemi „sesterských“ vrstev věnujících se nadmístním záměrům ÚP v oblasti technické a dopravní infrastruktury ve formě plošné nebo zjednodušené bodové a liniové informace.

Formálně je datová struktura všech těchto vrstev stejná. Jednak je zde identifikován územní plán, ze kterého záměr pochází, jednak je zde záměr kategorizován v atributu „druh“ a volně popsán v atributu „popis“.

Poznámky :

- U dopravních záměrů se ještě kromě atributu „druh“ kvůli kompatibilitě s verzí 4.0 a staršími vyskytuje navíc atribut „typ“ s podrobnějším členěním. Toto podrobnější členění bylo ve starších verzích používáno u tohoto jevu pro atribut „druh“, který nyní používá pouze méně podrobné základní členění. Pokud dosud nejste zvyklí toto podrobnější členění používat, je možné poněkud komplikovaný atribut „typ“ u dopravních záměrů nevyplňovat, používat pouze základní standardní členění v atributu „druh“ a konkrétní záměr pak již popsat pouze volně v atributu „popis“.
- Záměry ÚP by měly mít svůj obraz i ve vrstvách „veřejně prospěšných zájmů“ dle ÚP. Mělo by jít víceméně o tytéž jevy nahlížené z různých úhlů.

5.75.4. Záměry ZÚR v oblasti technické a dopravní infrastruktury

Tento JDM je realizován dvěma trojicemi „sesterských“ vrstev věnujících se záměrům ZÚR v oblasti technické a dopravní infrastruktury.

Pro tyto vrstvy platí obdobný komentář a poznámky jako pro odpovídající vrstvy záměrů ÚP.

5.75.5. Významné oborové záměry

Pro významné oborové záměry dopravy, energetiky a spojů, VaK a vodního hospodářství byly vytvořeny samostatné vrstvy s formálně shodnou strukturou. V ní je jednak popsán zdroj záměru, jednak je záměr kategorizován v atributu „druh“, volně popsán v atributu „popis“ a je též uvedeno datum, ke kterému je záměr přibližně plánován.

Poznámka :

- U záměrů dopravy, energetiky a spojů a VaK se ještě kromě atributu „druh“ kvůli kompatibilitě s verzí 4.0 a staršími vyskytují navíc atributy „typ“ s podrobnějším členěním. Toto podrobnější členění bylo ve starších verzích používáno u těchto jevů pro atribut „druh“, který nyní používá pouze méně podrobné základní členění. Pokud dosud nejste zvyklí toto podrobnější členění používat, je možné poněkud komplikovaný atribut „typ“ u těchto záměrů nevyplňovat, používat pouze základní standardní členění v atributu „druh“ a konkrétní záměr pak již popsat pouze volně v atributu „popis“.

5.75.6. Ostatní „jiné“ záměry

V tomto JDM jsou sledovány ostatní významné záměry. Datová struktura vrstev je obdobná datové struktuře vrstev oborových záměrů, pouze zde chybí kategorizace, která už vzhledem k neurčitosti tohoto jevu není možná.

5.76. A119 – další dostupné informace

Pod tento jev vyhlášky zařazujeme následující jevy datového modelu (JDM), které jsou rovněž důležitými limitujícími prvky v územním plánování, které ale vyhláška samostatně neuvádí :

- Mezinárodně chráněné mokřady dle Ramsarské úmluvy (poskytuje AOPK ČR)
- Vymezení migračně významných území (poskytuje AOPK ČR)

6. Komentář k datové struktuře vybraných jevů ÚAP – Jevy B

Tato kapitola obsahuje komentář ke zpracování vybraných sledovaných jevů ÚAP z části B přílohy č. 1 k vyhlášce č. 500/2006 Sb. v datovém modelu. Jevy jsou uváděny v pořadí daném vyhláškou. Pro pochopení komentáře je důležité **sledovat současně i popis daného tématu v referenční příručce.**

Poznámky :

- Datová struktura „jevů B“, pro které je poskytovatelem ČSÚ, vychází z našich jednání s příslušnými pracovníky ČSÚ, které se konaly v průběhu let 2007-2009. Na těchto jednáních jsme si navzájem vyjasnili jak potřeby územního plánování, tak na druhé straně možnosti ČSÚ. Výsledkem byly úpravy datového modelu a současně se také rozšířil obsah dat vystavených pro ÚAP na portálu ČSÚ o řadu položek potřebných k naplnění DMG ÚAP. Ve srovnání s nabídkou portálu ČSÚ zůstává nicméně současný rozsah datového modelu širší a jsou v něm zachovány i položky, které sice ČSÚ zatím na portálu ÚAP neposkytuje, které ale považujeme za potřebné a ČSÚ je buď schopen poskytnout je již dnes na vyžádání nebo možnost jejich poskytování v budoucnu nevyloučil.
- Většina „jevů B“ poskytovaných ČSÚ a ČÚZK je v DMG ÚAP sledována po obcích nebo katastrálních územích. Pokud je třeba sledovat tato data ve větších územních jednotkách, je možno použít tytéž datové struktury, kde bude pouze identifikace obce/katastru nahrazena identifikací příslušné větší územní jednotky dle číselníku ČSÚ.

6.1. B001 až B003 – vývoj počtu obyvatel a jeho věkové složení

Poskytovatelem dat je ČSÚ, data jsou k dispozici každoročně.

Oproti základním požadavkům vyhlášky navrhujeme v DMG ÚAP sledovat i informace, které již ČSÚ pro potřeby ÚAP na svých stránkách vystavil a které podrobněji popisují základní složky podílející se na změně počtu obyvatel :

- počet živě narozených během roku
- počet zemřelých během roku
- počet přistěhovaných během roku
- počet vystěhovaných během roku

6.2. B004,B005 – složení obyvatelstva podle vzdělání

Poskytovatelem dat je ČSÚ, zdrojem SLDB.

Vyhláška ukládá sledovat podíl osob s nejnižším (základním) a nejvyšším (vysokoškolským vzděláním). V DMG ÚAP byly doplněny i další kategorie vzdělání, které považujeme za významné.

6.3. B006 – sídelní struktura

Pojem „sídelní struktura“ může být různými subjekty vykládán různě. V DMG ÚAP navrhujeme omezit se na urbanistický pohled, který váže na zpracování ZÚR.

Tento jev nemá poskytovatele. Data přebírá zpracovatel ÚAP ze Zásad územního rozvoje kraje, případně některá z nich doplňuje a upřesňuje na základě vlastního průzkumu.

Co se týče členění středisek osídlení dle významu víme z praxe, že některým řešitelům ÚAP námi zavedená základní stupnice významu nestačí a cítí potřebu jednotlivé kategorie dále členit. Z hlediska DMG ÚAP je toto možné a to přidáním druhého rozlišujícího znaku, např. :

- B1 vyšší centra významná
- B2 vyšší centra ostatní

6.4. B007 – ekonomická aktivita obyvatelstva podle odvětví

Klíčovou informací požadovanou jevem vyhlášky B007 je „ekonomická aktivita obyvatelstva podle odvětví“. Jedná se o podíly počtu ekonomicky aktivních osob podle odvětví ekonomické činnosti na celkovém počtu ekonomicky aktivních osob v území. Tyto informace, zjišťované při SLDB, poskytuje ČSÚ. V DMG ÚAP se ukládají v tabulce „EkonAktivita_d“.

Odvětví pro sledování ekonomické aktivity byla v souladu se zvyklostmi ČSÚ stanovena následovně :

- Primární sektor hospodářství jako celek
- Sekundární sektor hospodářství, rozdělený na své 2 základní složky (průmysl, stavebnictví)
- Terciární sektor hospodářství, rozdělený na 8 složek (viz Referenční příručka)

S ekonomickou aktivitou obyvatelstva úzce souvisí nabídka pracovních příležitostí a její skladba podle odvětví. Informace o pracovních příležitostech však nemá ČSÚ k dispozici. Nejde je spolehlivě zjistit ani z „Registru ekonomických subjektů“, kde jsou sice pracovní příležitosti uváděny, ale nelze je spolehlivě lokalizovat, protože jsou vztahovány k sídlu podniku a nikoliv ke skutečným provozovnám, často umístěným zcela jinde.

Orientační náhradou za nabídku pracovních příležitostí může být sledování obsazených pracovních míst. Tyto informace by bylo možné získat ze SLDB. Odvětvovou skladbu obsazených pracovních míst navrhuje zatím sledovat ve stejném členění, které je použito pro sledování ekonomické aktivity obyvatelstva. Tato data ale ČSÚ dosud neposkytuje a je pravděpodobné, že pokud je v budoucnu poskytovat bude, bude jejich členění zjednodušené.

Informace o obsazených pracovních místech se v DMG ÚAP ukládají v tabulce „ObsPracMista_d“ a bude-li je ČSÚ poskytovat, jejich sledování doporučujeme, ačkoliv není vzhledem k obsahu vyhlášky povinné.

6.5. B008 – míra nezaměstnanosti

Vyhláška požaduje sledování míry nezaměstnanosti, blíže ale neuvádí, jak tento ukazatel počítat. Existuje přitom několik různých metodik výpočtu.

K poskytování těchto dat se hlásí ČSÚ, metodický pokyn ÚÚR uvádí jako zdroj MPSV.

MPSV vystavuje na svých internetových stránkách tzv. „míru registrované nezaměstnanosti“ (MRN), v nejpodrobnějším měřítku po okresech. Jde o podíl aktuálního počtu dosažitelných nezaměstnaných ku počtu ekonomicky aktivních obyvatel zjištěnému při posledním sčítání lidu. Tento ukazatel na základě konzultace s pracovníky ČSÚ pro sledování na úrovni obcí nedoporučujeme, protože metodika jeho výpočtu není vhodná pro malé územní celky a navíc vychází z časově nesourodých údajů. Do datového modelu jsme ho nicméně pro úplnost zařadili.

ČSÚ doporučuje sledovat míru nezaměstnanosti v obcích jako podíl počtu dosažitelných nezaměstnaných ku celkovému počtu obyvatel ve stáří 15 až 64 let (MND) nebo jako podíl počtu všech registrovaných nezaměstnaných ku celkovému počtu obyvatel ve stáří 15 až 64 let (MN). Obě tyto varianty byly do DMG ÚAP zařazeny. První varianta je metodicky správnější, pro druhou existuje více historických dat.

V DMG ÚAP navrhujeme sledovat kromě tří výše definovaných variant míry nezaměstnanosti a jejich zdrojových údajů ještě následující údaje :

- počet dlouhodobě nezaměstnaných
- počet nezaměstnaných absolventů škol

6.6. B009,B010 – vyjíždějící a dojíždějící do zaměstnání a škol

Poskytovatelem dat je ČSÚ, zdrojem SLDB.

V DMG ÚAP jsou v rámci tohoto jevu datového modelu navrženy dvě tabulky :

- Vyjizdka_d
- SmeryVyjizdky_d

První tabulka obsahuje základní informace požadované jevy vyhlášky B009 a B010 a jejich podrobnější členění z hlediska trvání a vzdálenosti dojížděky. Její údaje, v jejichž popisu není uvedeno „denně“, představují veškerou vyjížděku, která zahrnuje i občasnou.

Druhá tabulka obsahuje „směry vyjížděky“, které jsou důležitým ukazatelem intenzity vazeb mezi sídly a mají tudíž vztah i k jevu B006 (sídelní struktura). Přitom má smysl sledovat jen významnou dojížděku přesahující určitý práh. Navrhujeme proto evidovat zde jen vazby představující alespoň pro jednu z dotčené dvojice obcí více než 5% jejího celkového objemu vyjížděky/dojížděky.

Poznámky :

- *Sumarizacemi podle ICOB1 a ICOB2 je možné získat z tabulky „SmeryVyjizdky_d“ obdobu tabulky „Vyjizdka_d“, ale s chybou způsobenou zanedbáním „podprahových“ vazeb. Úplná tabulka „Vyjizdka_d“ tedy nemůže být tabulkou „SmeryVyjizdky_d“ nahrazena.*
- *Data pro naplnění tabulky „SmeryVyjizdky_d“ nemohou být vzhledem ke své složitější struktuře a velkému objemu součástí základních souborů XLS vystavených pro ÚAP na portálu ČSÚ. Jejich dodávka musí být v případě potřeby sjednána s ČSÚ individuálně.*

6.7. B011 – výstavba domů a bytů

Poskytovatelem dat je ČSÚ, data jsou k dispozici každoročně.

V rámci tohoto jevu jsou sledovány počty bytů dokončených v daném roce včetně přestaveb a rekonstrukcí. Za vhodné přitom považujeme sledovat nejen celkové počty, ale také dokončené byty v rodinných domech a v majetku obce. Posledně jmenovaný údaj zatím ČSÚ neposkytuje.

6.8. B012,B013,B016 – struktura bytového fondu a stavby pro rodin. rekreaci

Poskytovatelem dat o bytovém fondu je ČSÚ, zdrojem je SLDB.

Příbuznou problematiku jevů vyhlášky B012, B013 a B016 jsme se v DMG ÚAP rozhodli pokrýt jediným jevem datového modelu (JDM) obsahujícím tři tabulky.

6.8.1. Tabulka BytFond_d

Tabulka „BytFond_d“ se věnuje bytovému fondu. Základní členění je na trvale obydlené (TOB) a trvale neobydlené byty (NOB).

U TOB sledujeme :

- průměrnou velikost
- průměrný počet osob na byt a na m²
- počet bytů v majetku obce (ČSÚ zatím neposkytuje)
- počty bytů v rodinných a v bytových domech
- skladbu bytů z hlediska
 - velikosti
 - stáří
 - kategorie I. až IV.
 - právního důvodu užívání (vlastní dům, byt v osobním vlastnictví, družstevní, ..)

Vedle počtu bytů v jednotlivých skupinách současně navrhujeme pokud možno sledovat i počty obyvatel, kteří v nich žijí. Některé tyto informace o počtu obyvatel však ČSÚ zatím neposkytuje.

U NOB sledujeme počty těchto bytů sloužících :

- k přechodnému bydlení
- k rekreaci

6.8.2. Tabulka DomFond_d

Tabulka „DomFond_d“ se věnuje domovnímu fondu. Základní členění je na trvale obydlené (TOD) a trvale neobydlené domy (NOD).

U TOD sledujeme :

- průměrné stáří
- počty rodinných domů a bytových domů
- počty obyvatel žijících v rodinných a v bytových domech

U NOD sledujeme :

- počty neobydlených rodinných domů a bytových domů

U všech domů dále sledujeme skladbu z hlediska :

- vlastnických vztahů
- stáří

Vedle počtu domů v jednotlivých skupinách současně pokud možno sledujeme i počty obyvatel, kteří v nich žijí.

Poznámky :

- *Dům je obydlen trvale, jestliže v něm má trvalý pobyt alespoň jedna osoba.*
- *Do neobydlených domů patří všechny případy, které nespadají do trvale obydlených domů.*

6.8.3. Tabulka SRI_d

Tabulka „SRI_d“ obsahuje informace o využití staveb pro rekreaci individuální (rodinnou).

Vedle počtu neobydlených domů a neobydlených bytů sloužících k individuální rekreaci zde navrhujeme sledovat v samostatné položce i počty OSR - ostatních staveb pro individuální rekreaci (chaty,...). V rámci SLDB 2001 se informace OSR nezjišťovaly. V datovém modelu však reagujeme na informaci z ČSÚ, že při SLDB 2011 se možná opět zjišťovat budou tak, jak tomu bylo při SLDB 1991.

6.9. B014 – místně obvyklé nájemné

Tento jev nemá poskytovatele a zjišťuje se průzkumem, obvykle prostřednictvím vhodného odborného pracoviště.

Místně obvyklé nájemné (MON) závisí významně na parametrech bytu (především na velikosti, kvalitě a poloze). V daném území je možné stanovit celou škálu hodnot místně obvyklého nájemného pro různé kombinace hodnot parametrů bytu. Smyslem tohoto jevu pro tvorbu ÚAP je nicméně sledovat, jak se místně obvyklé nájemné vyvíjí v různých částech řešeného území. Proto považujeme za dostatečné evidovat ve sledovaných územních jednotkách jednu průměrnou hodnotu MON. Metodiku výpočtu MON a jeho průměrné hodnoty stanoví zpracovatel.

Místně obvyklé nájemné je možné sledovat v různé územní podrobnosti. V DMG ÚAP jsou navrženy dvě sesterské vrstvy, jedna (základní) pro sledování po obcích, druhá (doplňková) pro sledování po katastrech. Předpokládáme, že sledování po katastrech bude vhodné použít ve větších městech.

6.10. B015 – rekreační oblasti s celoročním a sezónním využitím

Tento jev se zjišťuje průzkumem a nevyžaduje bližší komentář.

6.11. B017 – kapacita a kategorie ubytovacích zařízení

Poskytovatelem dat je ČSÚ, data jsou k dispozici každoročně, zatím ale jen ve značně zjednodušené podobě, pouze s celkovými počty ubytovacích zařízení v obcích bez uvedení jejich typů a kapacit. Tato základní informace proto byla do datového modelu zahrnuta a dále zde navrhujeme sledovat celkové počty lůžek v základních typech ubytovacích zařízení. Možnost dodávat data v této podrobnosti zatím ČSÚ prověřuje.

Pokud nebude z důvodu ochrany individuálních údajů možné informace v navržené podrobnosti získat nebo zveřejnit, uvažuje ČSÚ také o nějaké méně podrobné formě (např. počty zařízení v obcích v několika velikostních kategoriích podle počtu lůžek nebo počty lůžek ve větších územních celcích (ORP)). Proto je v datovém modelu vedle tabulky pro obce zařazena i varianta téže tabulky v členění po správních obvodech ORP.

6.12. B018 – lázeňská místa a areály

Poskytovatelem tohoto jevu je Ministerstvo zdravotnictví - Český inspektorát lázní a zřídel (ČILZ).

„Lázeňská místa“ jsou pokryta již jevem A056, viz komentář k němu.

Pojem "lázeňský areál" nemá oporu v zákoně. Poskytovatel ČILZ považuje podle předběžného sdělení za obsahové naplnění požadavků na tento jev předání vnitřních území lázeňských míst. V tomto pojetí pak je i tato součást jevu B018 pokryta jevem A056.

6.13. B019-B021 – napojení obyvatel na veřejný vodovod, plynovod, kanalizaci

Poskytovatelem informace je ČSÚ a jejím zdrojem je sčítání lidu, domů a bytů (SLDB). Považujeme za praktické sledovat všechny tři údaje v rámci jediného jevu.

6.14. B022-B025, B027-B030 – druhy pozemků a z nich odvozené informace

Poskytovatelem těchto dat je dle metodického pokynu ÚÚR ČÚZK (<http://www.cuzk.cz>), který poskytuje tyto informace pod názvem „úhrnné hodnoty druhů pozemků“ po katastrech. Zatím tato data poskytuje i ČSÚ, ale pouze po obcích.

ČÚZK poskytuje rozlohy jednotlivých druhů pozemků v katastrech i celkové rozlohy katastrů v absolutních hodnotách. Podíly požadované vyhláškou je třeba si dopočítat. ČSÚ již dodává i dopočtené hodnoty.

Z úhrnných hodnot druhů pozemků lze pro dané území vypočítat i koeficient ekologické stability KES. Vzorec, který uvádíme v poznámce níže a v referenční příručce, používá ČSÚ. Vzorec uváděný v metodických pokynech ÚÚR se od vzorce ČSÚ liší v zařazení rozlohy chmelnic do jmenovatele výrazu. Náзор na zařazení chmelnic není ustálený a mezi odbornou veřejností jsou používány obě varianty.

Poznámky :

- *Do zemědělské půdy patří orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady a trvalé travní porosty.*
- *Do „speciálních zemědělských kultur“ patří chmelnice, vinice, zahrady a ovocné sady.*
- *Koeficient ekologické stability se počítá dle vzorce (varianta „ČSÚ“) :*

$$KES = (\text{chmelnice} + \text{vinice} + \text{zahrady} + \text{sady} + \text{travní} + \text{les} + \text{voda}) / (\text{orna} + \text{zastavene} + \text{ostatní})$$
- *Území je podle dosažené hodnoty KES hodnoceno takto :*
 - *$KES \leq 0,1$: Území maximálně narušené, ekologické funkce jsou trvale nahrazovány technickými zásahy.*
 - *$0,1 < KES \leq 0,3$: Území nadprůměrně využívané, přírodní struktury zřetelně narušené, ekologické funkce zpravidla nahrazovány technickými zásahy.*
 - *$0,3 < KES \leq 1,0$: Území intenzívně využívané (zejména zemědělskou velkovýrobou), s labilními agroekosystémy, s vysokými vklady dodatkové energie.*
 - *$1,0 < KES \leq 3,0$: Vcelku vyvážená krajina, technické objekty v relativním souladu s přírodními strukturami, s nižší potřebou energomateriálních vkladů.*
 - *$KES > 3,0$: Krajina relativně přírodní, ekologicky stabilní.*

6.15. B026 - podíly tříd ochrany v jednotlivých katastrálních územích

Podíly tříd ochrany po katastrech podle našich informací zatím žádný z poskytovatelů neposkytuje. Analytickými prostředky GIS je možné je vypočítat do ploch katastrů z vrstvy BPEJ_p (viz jev A041).

6.16. B031 – stupeň přirozenosti lesních porostů

Poskytovatelem těchto dat je ÚHÚL (<http://www.uhul.cz>), který rozlišuje 7 stupňů přirozenosti lesních porostů.

Přirozenost lesního porostu je vyjádřena druhovou skladbou porostu. Stupeň přirozenosti lesního porostu se posuzuje na základě porovnání současné dřevinné skladby se skladbou přirozenou. Přirozená druhová skladba byla rekonstruována jako skladba přirozených lesních společenstev. Podkladem pro určování stupně přirozenosti je typologická mapa a přehled přirozené dřevinné skladby dle lesních typů za jednotlivé přírodní lesní oblasti.

Stupeň přirozenosti porostů je základním ukazatelem pro vyjádření schopností lesních porostů ovlivňovat hydrickou a půdoochrannou funkci. Lesní porosty na úrovni potenciální přírodní vegetace mají tuto schopnost nejvyšší, čím více se od ní vzdalují, tím je nižší.

6.17. B032 – hranice přírodních lesních oblastí

Poskytovatelem těchto dat je ÚHÚL (<http://www.uhul.cz>).

Přírodní lesní oblast je souvislé území s obdobnými přírodními a produkčními podmínkami.

Charakter určité oblasti se projevuje především v zastoupení některých dřevin a v jejich potenciální produkci, ve vyhraněných ekotypech dřevin přizpůsobených místním podmínkám oblasti odolností, růstem a kvalitou a z velké části i současným hospodářským stavem porostů.

Přírodní lesní oblasti v České republice jsou vymezeny v Příloze č. 1 Vyhlášky č. 83/1996 Sb. v počtu 41 a jejich hranice jsou zakresleny v mapovém díle OPRL.

6.18. B033 – hranice bioregionů a biochor

Biogeografické členění je podkladem pro projektování ÚSES.

Území ČR je rozděleno na celkem 94 bioregionů, což jsou co do složení bioty homogenní jedinečné celky. Jsou označeny unikátním identifikátorem a názvem.

Každý bioregion je na základě krajinných podmínek a bioty rozdělen na biochory. Na území ČR rozlišujeme 366 typů biochor. Určitý typ biochory se může vyskytovat v různých bioregionech. Kódy typu biochor podléhají syntaxi popsané v odborné literatuře (Biogeografické členění České republiky, II. díl, RNDr. Martin Culek, Ph.D. a kolektiv, 2005).

6.19. B034 – hranice klimatických regionů

Jako zdroj dat uvádějí metodické pokyny ÚÚR MŽP, Ústav geoniky akademie věd ČR. Vychází se přitom z orientace na práci "Klimatické oblasti Československa (Quitt, 1971)", které vychází z dat let 1901-1950. V současné době je tato data, navíc aktualizovaná za období let 1961–2000, ochoten poskytnout ČHMÚ (kontakt : Anna Valeriánová, anna.valerianova@chmi.cz).

V DMG ÚAP doporučujeme spíše používat rozdělení "Klimatická regionalizace (Moravec & Votýpka, 1998)", které vychází z dat let 1961-1990. Toto rozdělení je používáno při kódování BPEJ, kde jedna z pozic kódu nese informaci o příslušnosti ke klimatickému regionu podle Moravce a Votýpky. Vrstvu tohoto klimatického členění lze odvodit z vrstvy ploch BPEJ, ale pouze pro území se zemědělskou půdou.

Porovnání obou typů klimatické regionalizace viz např. Jan Pivec, ČZU Praha :
<http://janpivec.wz.cz/pivec.htm>

6.20. B035 - počet obcí a obyvatel v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší

Jako poskytovatele uvádějí metodické pokyny ÚÚR MŽP, které vymezení oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší (OZKO) každoročně vyhláší ve svých věstnících v podobě tabulek vyjadřujících, jaká procenta území určitých správních území jsou oblastmi OZKO zasažena (jde se až do podrobnosti území v působnosti stavebních úřadů).

Zpracovatelem informací o OZKO je ČHMÚ, který jejich základní podobu (pro jevy vyhlášky A065 a B036) poskytuje ke stažení na adrese :

http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/ozko/ozko_CZ.html

Datová struktura navržená v DMG ÚAP pro jev B035 sleduje pro jednotlivé obce počty obyvatel a informaci, zda se obec protíná s územím se zhoršenou kvalitou ovzduší (posuzováno z hlediska ochrany lidského zdraví, definice OZKO viz zákon č.č.472/2005 Sb.).

Z těchto informací lze sumarizací vypočítat počet obcí zasažených oblastmi se zhoršenou kvalitou ovzduší a počet obyvatel v nich.

Poznámky :

- *Oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší (OZKO) je podle zákona o ochraně ovzduší území, kde došlo v daném roce k překročení imisního limitu (LV) pro ochranu lidského zdraví. Obsáhleji se tématem kvality ovzduší zabývají jevy A065/B036 (viz komentáře k nim).*
- *Data pro jev vyhlášky B035 vycházejí z dat pro jevy A065/B036 a B001, ze kterých jsou odvoditelná běžnými analytickými prostředky GIS. ČHMÚ se pravděpodobně omezí jen na poskytování základních dat pro jevy A065/B036.*

6.21. B036 - hodnoty imisního znečištění životního prostředí a jejich vývoj

Jako poskytovatele uvádějí metodické pokyny ÚÚR MŽP a ČSU.

ČSÚ nicméně podle našich informací zatím tato data v potřebném rozsahu neviduje a s jejich poskytováním pro ÚAP nepočítá.

Poskytovatelem těchto dat pro ÚAP je MŽP a jejich konkrétním zpracovatelem je ČHMÚ, který jejich základní podobu poskytuje ke stažení na adrese :

http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/ozko/ozko_CZ.html

Současná podoba dat o imisním znečištění ovzduší poskytovaných na této adrese v sobě zahrnuje informace pokrývající jevy vyhlášky A065 a B036 a je podrobně popsána v odstavci věnovaném jevu A065.

6.22. B037 – další dostupné informace

Pod tento jev vyhlášky zařazujeme ještě následující jevy datového modelu (JDM), které jsou rovněž pro územní plánování zajímavé, vyhláška je samostatně neuvádí, ale ČSÚ je v rámci SLDB zjišťuje a může je pro ÚAP formou speciální dodávky poskytnout :

- Další informace o obyvatelstvu ze SLDB
- Informace o domácnostech ze SLDB

7. Závěr

Děkujeme všem, kdo se s touto prací seznámili, za zájem.

Předpokládáme, že datový model DMG ÚAP bude v souladu s potřebami praxe tvorby ÚAP i nadále průběžně zdokonalován. Budeme Vám vděčni za veškeré konstruktivní připomínky, které nám v tom pomohou.

Autoři

Příloha č. 1 k vyhlášce č. 500/2006 Sb.

Část A - Územně analytické podklady obcí - podklad pro rozbor udržitelného rozvoje území

Řádek číslo	Sledovaný jev
1.	zastavěné území
2.	plochy výroby
3.	plochy občanského vybavení
4.	plochy k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území
5.	památková rezervace včetně ochranného pásma
6.	památková zóna včetně ochranného pásma
7.	krajinná památková zóna
8.	nemovitá kulturní památka, popřípadě soubor, včetně ochranného pásma
9.	nemovitá národní kulturní památka, popřípadě soubor, včetně ochranného pásma
10.	památka UNESCO včetně ochranného pásma
11.	urbanistické hodnoty
12.	region lidové architektury
13.	historicky významná stavba, soubor
14.	architektonicky cenná stavba, soubor
15.	významná stavební dominanta
16.	území s archeologickými nálezy
17.	oblast krajinného rázu a její charakteristika
18.	místo krajinného rázu a jeho charakteristika
19.	místo významné události
20.	významný vyhlídkový bod
21.	územní systém ekologické stability
22.	významný krajinný prvek registrovaný, pokud není vyjádřen jinou položkou
23.	významný krajinný prvek ze zákona, pokud není vyjádřen jinou položkou
24.	přechodně chráněná plocha
25.	národní park včetně zón a ochranného pásma
26.	chráněná krajinná oblast včetně zón
27.	národní přírodní rezervace včetně ochranného pásma
28.	přírodní rezervace včetně ochranného pásma
29.	národní přírodní památka včetně ochranného pásma
30.	přírodní park
31.	přírodní památka včetně ochranného pásma
32.	památný strom včetně ochranného pásma
33.	biosférická rezervace UNESCO, geopark UNESCO
34.	NATURA 2000 - evropsky významná lokalita
35.	NATURA 2000 - ptačí oblast
36.	lokality výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem
37.	lesy ochranné
38.	les zvláštního určení
39.	lesy hospodářské
40.	vzdálenost 50 m od okraje lesa
41.	bonitovaná půdně ekologická jednotka
42.	hranice biochor
43.	investice do půdy za účelem zlepšení půdní úrodnosti
44.	vodní zdroj povrchové , podzemní vody včetně ochranných pásem

Řádek číslo	Sledovaný jev
45.	chráněná oblast přirozené akumulace vod
46.	zranitelná oblast
47.	vodní útvar povrchových, podzemních vod
48.	vodní nádrž
49.	povodí vodního toku, rozvodnice
50.	záplavové území
51.	aktivní zóna záplavového území
52.	území určené k rozlivům povodní
53.	území zvláštní povodně pod vodním dílem
54.	objekt/zařízení protipovodňové ochrany
55.	přírodní léčivý zdroj, zdroj přírodní minerální vody včetně ochranných pásem
56.	lázeňské místo, vnitřní a vnější území lázeňského místa
57.	dobývací prostor
58.	chráněné ložiskové území
59.	chráněné území pro zvláštní zásahy do zemské kůry
60.	ložisko nerostných surovin
61.	poddolované území
62.	sesuvné území a území jiných geologických rizik
63.	staré důlní dílo
64.	staré zátěže území a kontaminované plochy
65.	oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší
66.	odval, výsypka, odkaliště, halda
67.	technologický objekt zásobování vodou včetně ochranného pásma
68.	vodovodní síť včetně ochranného pásma
69.	technologický objekt odvádění a čištění odpadních vod včetně ochranného pásma
70.	síť kanalizačních stok včetně ochranného pásma
71.	výrobní elektřiny včetně ochranného pásma
72.	elektrická stanice včetně ochranného pásma
73.	nadzemní a podzemní vedení elektrizační soustavy včetně ochranného pásma
74.	technologický objekt zásobování plynem včetně ochranného a bezpečnostního pásma
75.	vedení plynovodu včetně ochranného a bezpečnostního pásma
76.	technologický objekt zásobování jinými produkty včetně ochranného pásma
77.	ropovod včetně ochranného pásma
78.	produktovod včetně ochranného pásma
79.	technologický objekt zásobování teplem včetně ochranného pásma
80.	teplovod včetně ochranného pásma
81.	elektronické komunikační zařízení včetně ochranného pásma
82.	komunikační vedení včetně ochranného pásma
83.	jaderné zařízení
84.	objekty nebo zařízení zařazené do skupiny A nebo B s umístěnými nebezpečnými látkami ⁴⁾
85.	skládka včetně ochranného pásma
86.	spalovna včetně ochranného pásma
87.	zařízení na odstraňování nebezpečného odpadu včetně ochranného pásma
88.	dálnice včetně ochranného pásma

⁴⁾ Zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií).

Řádek číslo	Sledovaný jev
89.	rychlostní silnice včetně ochranného pásma
90.	silnice I. třídy včetně ochranného pásma
91.	silnice II. třídy včetně ochranného pásma
92.	silnice III. třídy včetně ochranného pásma
93.	místní a účelové komunikace
94.	železniční dráha celostátní včetně ochranného pásma
95.	železniční dráha regionální včetně ochranného pásma
96.	koridor vysokorychlostní železniční trati
97.	vlečka včetně ochranného pásma
98.	lanová dráha včetně ochranného pásma
99.	speciální dráha včetně ochranného pásma
100.	tramvajová dráha včetně ochranného pásma
101.	trolejbusová dráha včetně ochranného pásma
102.	letišť včetně ochranných pásem
103.	letecká stavba včetně ochranných pásem
104.	vodní cesta
105.	hraniční přechod
106.	cyklostezka, cyklotrasa, hipostezka a turistická stezka
107.	objekt důležitý pro obranu státu včetně ochranného pásma
108.	vojenský újezd
109.	vymezené zóny havarijního plánování
110.	objekt civilní ochrany
111.	objekt požární ochrany
112.	objekt důležitý pro plnění úkolů Policie České republiky
113.	ochranné pásmo hřbitova, krematoria
114.	jiná ochranná pásma
115.	ostatní veřejná infrastruktura
116.	počet dokončených bytů k 31.12. každého roku
117.	zastavitelná plocha
118.	jiné záměry
119.	další dostupné informace, např. průměrná cena m ² stavebního pozemku v členění podle katastrálních území, průměrná cena m ² zemědělské půdy v členění podle katastrálních území

Část B - Územně analytické podklady kraje - podklad pro rozbor udržitelného rozvoje území

Řádek číslo	Sledovaný jev
1.	vývoj počtu obyvatel
2.	podíl obyvatel ve věku 0 – 14 let na celkovém počtu obyvatel
3.	podíl obyvatel ve věku 65 let a více na celkovém počtu obyvatel
4.	podíl osob se základním vzděláním
5.	podíl osob s vysokoškolským vzděláním
6.	sídelní struktura
7.	ekonomická aktivita podle odvětví
8.	míra nezaměstnanosti
9.	vyjíždějící do zaměstnání a škol
10.	dojíždějící do zaměstnání a škol do obce
11.	výstavba domů a bytů
12.	podíl neobydlených bytů na celkovém fondu
13.	struktura bytového fondu
14.	místně obvyklé nájemné
15.	rekreační oblasti s celoročním a sezónním využitím
16.	počet staveb pro rodinou rekreaci
17.	kapacita a kategorie ubytovacích zařízení
18.	lázeňská místa a areály
19.	podíl obyvatel zásobovaných pitnou vodou z veřejného vodovodu
20.	podíl obyvatel zásobovaných plynem
21.	podíl obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci
22.	podíl zemědělské půdy z celkové výměry katastru
23.	podíl orné půdy ze zemědělské půdy
24.	podíl trvalých travních porostů z celkové výměry zemědělské půdy
25.	podíl speciálních zemědělských kultur z celkové výměry zemědělské půdy
26.	podíly tříd ochrany zastoupené v jednotlivých katastrálních územích
27.	podíl zastavěných a ostatních ploch z celkové výměry katastru
28.	podíl vodních ploch na celkové výměře katastru
29.	podíl lesů na celkové výměře katastru
30.	koeficient ekologické stability KES
31.	stupeň přirozenosti lesních porostů
32.	hranice přírodních lesních oblastí
33.	hranice bioregionů a biochor
34.	hranice klimatických regionů
35.	počet obcí a obyvatel v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší
36.	hodnoty imisního znečištění životního prostředí a jejich vývoj
37.	další dostupné informace, týkající se například demografie, ekonomických aktivit, bydlení, rekreace, uspokojování sociálních potřeb a životního prostředí